

Täysistunto

Tiistai 24.10.2023 klo 14.00—16.17

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.17.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (14.00—16.17).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 58-61/2023 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 66/2023 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Meille esittelee asian ministeri Henriksson. Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhe-
mies, ärade talman! Tuon eduskunnan käsittelyyn hallituksen esityksen, jolla ehdotetaan
täsmennettäväksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia perusopetuksesta
yksityisissä koulukodeissa järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen
rahoituksen osalta.

Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta, niin sanottua TUVA-koulutusta, on jär-
jestetty elokuusta 2022 alkaen osana oppivelvollisuuden uudistusta. Nivelvaiheen koulu-
tusta järjestetään perusopetuksen ammatillisen ja lukiokoulutuksen järjestäjien toimesta.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Koulutusta koskee oma, niin sanottu TUVA-laki. TUVA-koulutusta järjestetään myös lastensuojelulaitoksina toimivissa yksityisissä koulukodeissa. Esityksen mukaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakia täsmennettäisiin siten, että TUVA-koulutusta yksityisessä koulukodissa suorittavien opiskelijoiden koulukotikorotus määräytyisi jatkossa toteutuneiden läsnäolopäivien mukaisesti jälkikäteen eikä laskentapäivän 20.9. opiskelijamäärän mukaan. Ehdotus parantaisi yksityisten koulukotien asemaa, sillä ne saisivat jatkossa sijoitettujen nuorten TUVA-koulutuksen opiskelijoista koulukotikorotuksen täsmällisesti ja varmasti toteutuneiden läsnäolopäivien mukaan, riippumatta siitä, mihin aikaan vuodesta sijoitus koulukotiin on tapahtunut. Ehdotuksen arvioidaan parantavan myös sijoitettujen nuorten opiskelumahdollisuuksia.

Värderade talman! Det här lagförslaget förbättrar de privata skolhemmens ställning. I fortsättningen får skolhemmen skolhemsförhöjningen enligt de faktiska närvarodagarna som en placerad studerande genomfört sin HUX-utbildning, oberoende av vilken tidpunkt på året placeringen i skolhemmet har skett. Förslaget bedöms också förbättra studiemöjligheterna för placerade unga.

Arvoisa puhemies! Esitys sisältää myös ehdotuksen siitä, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin sekä vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin täsmennettäisiin valtionosuiden ja valtion avustuksen maksatus- ja palautusrajaa. Nykyisin voi syntyä epäselvyyttä siitä, sovelletaanko erityislainsäädännön nojalla myönnettyyn valtionavustukseen valtionavustuslain mukaista 100 euron vaiko erityislain mukaista 2 000 euron palautusrajaa.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Muuttuva rahoitus kyetään rahoittamaan määrärahojen puitteissa.

Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden vaihteessa, joten siksi esitys tuodaan eduskunnan käsittelyyn kiireellisenä. — Kiitoksia, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelystä. — Ja sitten mennään puheenvuoroihin, ja nämä aloittaa edustaja Koponen.

14.04 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Tässähän on kyse varsin teknisestä lainmuutoksesta mutta tärkeästä sellaisesta. On paljon viisaampaa, että jatkossa koulukotikorvaus maksetaan toteutuneiden läsnäolopäivien mukaan yksityiselle koulukodille tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta. Tällä hetkellä korvaus maksetaan laskentapäivän opiskelijamäärän mukaan. Tämä tekninen lakimuutos selkeyttää tilannetta.

Tässä asiakohdassa on hyvä sanoa pari sanaa itse tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta eli TUVA-koulutuksesta. TUVA-koulutus on korvannut lukion valmentavan LUVA-koulutuksen ja ammattikouluun valmentavan VALMA-koulutuksen. TUVA-koulutuksessa on siis kyse peruskoulun lisäopetuksesta niille, joiden oppimisvalmiudet syystä tai toisesta eivät ole sellaiset, että he kykenisivät toisella asteella selviämään. TUVA-koulutuksessa on siis kyse ammattikoulujen ja lukioiden kannalta erittäin tärkeästä koulutuksesta. Koulutuksen olemassaolo varmistaa, ettei kouluihin tule niin paljon oppilaita, jotka eivät aidosti ole siihen valmiita. Tätäkin tärkeämpää on, että koulutus luo mahdollisuuden saada tarvittavat valmiudet toiselle asteelle näille nuorille oppivelvollisille ja myös aikuisille, joilla tutkintoa ei ole.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Puhemies! TUV A-koulutuksen tarve tuo väkisin mieleen perusopetuksen tilan ja varhaisen puuttumisen merkityksen. Ei voi olla niin, että Suomessa kasvaa suuri määrä nuoria, jotka valmistuvat peruskoulusta ilman tarvittavia perustaitoja. Tämä hallitus on onneksi nimenomaan tähän juurisyyhyyn puuttumassa ja panostamassa. Näillä aiotuilla oppimisen tukeen ja perustaitojen parantamiseen pyrkivillä toimilla vähennetään tulevaisuudessa niiden nuorien määrää, joilla ei ole valmiuksia toiselle asteelle peruskoulusta valmistuttuaan.

Loppuun vielä itse lakiuudistuksesta: Kyse on varsin teknisestä muutoksesta, jonka tarve on tullut sote-uudistuksen myötä. On hyvä, että ongelmien ilmetessä saadaan nopeasti tehtyä korjaavia ja selkeyttäviä lakiuudistuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Räsänen, Joona.

14.07 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa edellä kuultiin ja myös ministerin esittelystä, tämä yksittäinen muutos, jota tässä ollaan tekemässä, on varsin... [Kahden sekunnin katkos äänitteessä] Tarve nimenomaisesti on tullut nyt, kun muu lainsäädäntö on kehittynyt ja on huomattu tämäkin tarve. Hyvä, että tämä tässä yhteydessä nyt korjataan, ja yleisestikin on hyvä periaate, että kun lainsäädännössä huomataan erilaisia kehittämistarpeita tai täydennystarpeita, niitä viipymättä myös sitten eduskunnan käsittelyyn tuodaan hallituksen esitysten muodossa. Varmasti tämä kokonaisuus myös tässä talossa kohtuullisen nopeasti eteenpäin menee.

Arvoisa puhemies! Tänään ylipäättänsä on paljon näitä sivistyksen laajaan kokonaisuuteen liittyviä asioita päiväjärjestyksen listalla, ja tämänkin pykälän osalta, mitä nyt tässä käsitellään, niin kuin jäljempänä tulevienkin asioiden osalta, on ehkä hyvä todeta, että nimenomaisesti sivistys ja koulutus ovat kyllä Suomen menestymisen selkäranka ja meidän peruspilari, jonka päälle voidaan rakentaa ylipäättänsäkin kansakunnan hyvinvointia ja menestystä. Senpä takia olisi hyvä, että lähtökohtaisesti näiden asiakokonaisuuksien osalta puhuttaisiin enemmän siitä, miten niitä kehitetään eteenpäin, jotta niistä saadaan entistään vaikuttavampia ja tätä kautta sitten yleisesti meidän kansakunnan osaamistasoa pystytään nostamaan. Senpä takia on todettava, että on valitettavaa, että tällä kaudellahan me saadaan eteen useampia esityksiä, joissa tietyiltä osin nyt sitten tätä sivistyksen ja koulutuksen perusrakennetta hieman rapautetaan.

Ehkä nostan tässä vain nyt yhden kokonaisuuden esille: Tämän vapaan sivistystyön osaltahan tiedämme, että mittavia tasapainotustoimia sinnekin kohdennetaan, mutta varsinkin työelämän kehittämisen johdosta on syytä vielä tässäkin kokonaisuudessa muistuttaa, että kyllä se suurin synty, jonka tämä hallitus koulutuksen kokonaisuuden osalta tekee, liittyy aikuiskoulutustukeen, joka on ollut nimenomaan keino siihen, että ihmiset ovat voineet opiskella tuetusti mahdollisesti uuden ammatin, jos vanha on hävinnyt alta. On suuri virhe, että nyt tilanteessa, jossa jokaisen ihmisen osaaminen pitäisi saada käyttöön, ja meidän pitäisi pystyä tukemaan jokaisen ihmisen pärjäämistä tulevaisuudenkin työmarkkinoilla, keskeistä tukivälinettä tälle lähdetään romuttamaan, varsinkin kun hallitus itsekin on myöntänyt, että sitten tarvitaan jotain korvaavaa ehkä tilalle. Tässä yhteydessä kun todella puhutaan laajasti tästä vapaasta sivistystyöstä, niin toivoisin, että hallitus vielä tältä osin kyllä tarkistaisi linjaansa eikä lähtisi romuttamaan aikuiskoulutustukea.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Heinonen.

14.10 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä opetusministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Tämä esitys, niin kuin tässä ministerin esittelypuheenvuorossa kuulin, on varsin tekninen ja tulossa voimaan nopealla aikataululla ja parantaa tilannetta myös lausunnonannon kautta perustellusti. Tässä on siis kyse tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta eli nykyisestä niin sanotusta TUVA-koulutuksesta koulukotien osalta. Tämä ehdotus parantaa näiden yksityisten koulukotien asemaa, sillä jatkossa nämä saisivat sijoitettujen nuorten TUVA-koulutuksen opinnoista koulukotikoronuksen täsmällisesti ja varmasti toteutuneiden läsnäolopäivien mukaan, riippumatta siis siitä, mihin aikaan vuodesta lapsen, tai näissä tapauksissa nuorten, sijoitus koulukoteihin tapahtuisi. Koulukotikoronus muodostaa itse asiassa yli puolet yksityisessä koulukodissa olevan TUVA-opiskelijan valtionosuusrahoituksesta, kun opiskelija ei ole tuon pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä.

Katsoin tämän lainsäädännön lapsiasiainvaikutuksia — siitä kiitos, ne on tehty hyvin — ja tämä esitys vahvistaa näiden lasten sivistyksellisiä oikeuksia. Koulukotiin sijoitetun oppivelvollisen kasvua ja kehitystä koskevan edun sekä koulutuksellisen yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta on tärkeää, että näillä nuorilla on mahdollisuus myös TUVA-koulutukseen koulusijoituksen aikana. Esityksen arvioidaan parantavan sijoitettujen lasten opiskelumahdollisuuksia uusilla sijoituspaikkakunnilla. Ja kun TUVA-koulutuksen rahoitus on paremmin varmistettu, yksityisten koulukotien on itse asiassa turvallisempaa järjestää tätä koulutusta riippumatta siitä, mihin aikaan vuodesta opinnot alkavat. Eli tämä varmistaa tätä tilannetta paremmin näille nuorille.

Onnistuessaan lastensuojelu edistää itse asiassa koko yhteiskuntamme hyvinvointia ja turvallisuutta torjumalla syrjäytymistä mutta myös eriarvoisuutta. Voisi todeta, niin kuin esittelyssäkin tuotiin esille, että lastensuojelu on koko palvelujärjestelmämme yhteinen tärkeä tehtävä.

Lausuntopalautetta kävin hivenen läpi, ja siellä nousi esille muutama huomio. Tässä oli tiivis lausunnonantokierros. Koulukotikoronuksesta todettiin, että koulukotikoronus ei kuitenkaan yksin riitä kattamaan TUVA-koulutuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia, jotka vastaavat suuruudeltaan koulukodin järjestämän perusopetuksen mukaisia kustannuksia. Lausuntopalautteessa epäkohdaksi koettiin myös se, ettei TUVA-koulutukseen esitetty perusopetusta vastaavaa laskutusoikeutta valtionosuusrahoituksen yli meneville kustannuksille. Toivoisin, että näistä opetusministeri Henriksson voisi muutamalla sanalla todeta.

Sijaishuollossa asuvien lasten ja nuorten sivistykselliset oikeudet ovat sellaiset, että meidän pitää niistä yhdessä huolehtia nyt ja tulevaisuudessa vielä paremmin. Oikeastaan haluan tähän keskusteluun nostaa esille myös sen, millä tavalla nämä kustannukset meidän yhteiskunnassa jakaantuvat. Toin esille sen, että jokaisen nuoren kohdalla se on meidän yhteiskunnan yhteinen onnistumisen paikka, että me onnistumme tässä. Mutta meillä on jonkin verran kuitenkin tällaisia ristivetoja siitä, millä tavalla lapsen lähettävä kotikunta vastaa kustannuksista ja toisaalta sitten vastaanottava kunta, kun mennään vaikkapa tämän TUVA-koulutuksen ulkopuolelle perusopetukseen tai muuhun. Näissä ehkä olisi hyvä tulevaisuudessa olla samanlaisia selkeämpiä laskutusjärjestelmiä vastaamaan siitä, miten vastaanottava kunta saa korvauksia siitä, että se kantaa tätä meidän yhteistä tärkeää tehtä-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

väämme. Kysyisin myös ministeri Henrikssonilta sitä, onko tälle puolelle mietitty malleja, joissa nämä kustannukset saataisiin paremmin jaettua itse asiassa sille lähettävälle kunnalle, missä usein ne ongelmat ovat syntyneet. Täytyy muistaa, että ei pelkästään ole kyse siitä, että tulee erityisoppilas, vaan siinä saattaa olla paljon muitakin palveluita, joita tulee siellä vastaanottavassa kunnassa, jossa saattaa olla siis perhesijoitus tai lastenkotisijoitus. Näiden kohdalla olisi hyvä miettiä järjestelmää, joka jakaisi niitä joko valtakunnallisesti tasaisesti tai sitten lähettävälle kunnalle selkeämmin kuin tämä vastuu nykyjärjestelmässä on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Eloranta.

14.15 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä melko tekninen muutos vapaan sivistystyön rahoituksesta annettuun lakiin on kuitenkin hyvin tärkeä, sillä tällä ehdotuksella varmistetaan, että jatkossa yksityinen koulukoti ei menettäisi koko valtionosuusrahoitusta, mikäli lastensuojelulain mukaisesti sijoitettu nuori aloittaa TUVA-koulutuksessa valtionosuusrahoituksen laskentapäivän jälkeen, eli kiitokset siitä. Tässä myös selkeytetään erityislainsäädännön nojalla myönnettävien rahoitusten maksamista ja perimistä koskevaa euromääräistä rajaa.

Samalla hallitus on kuitenkin tehnyt päätöksen leikata jopa 14 prosenttia vapaan sivistystyön valtionrahoituksesta. Tämä välttämättä tarkoittaa oppilaitosverkoston ja kurssitarjonnan merkittävää karsimista sekä kurssimaksujen merkittävää nostamista. Tämä heikentää hyvin vakavalla tavalla vapaan sivistystyön saavutettavuutta erityisesti kaikista pienituloisimmilla sekä pienimmissä kunnissa. Nämä kaavaillut rahoitusleikkaukset vaarantavat myös hallituksen itse asettamien työllisyys- ja koulutustavoitteiden saavuttamisen ja heikentävät sivistyksellisten oikeuksien toteutumista kaikille kansalaisille.

Toivonkin, kun ministeri Henriksson on täällä paikalla, että voisitte vielä viedä terveisiä sinne hallituksen pöydän ääreen, jos hallitus voisi vielä tarkastella näiden leikkausten vaikutuksia ja voisi vaikka perua nämä vapaata sivistystyötä ja jatkuvaa oppimista heikentävät leikkaukset. Tämä vapaa sivistystyö ei ole mitään marginaalikoulutusta, mitään vähemmän tärkeätä koulutusta, vaan sillä on oma hyvin tärkeä roolinsa meidän koulutuspolulla ja meidän koulutuskokonaisuudessa. Sitä pitää kohdella sen arvon mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

14.17 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomea kun katsotaan maailmalta, niin lähes mittarilla kuin mittarilla arvioiden voidaan katsoa yhtä maailman parhaista maista, ellei sitä kaikkein parasta. Jotta tämä on ollut mahdollista, se on vaatinut sitä, että suomalaisten koulutustaso, suomalaisten osaamistaso on myös maailman kärkeä. Tässä mielessä tietysti on todella tärkeää, että tämä hallitus panostaa nimenomaan siihen, että koulutuksen perusteet jo peruskoulusta ja varhaiskasvatuksesta lähtien ovat Suomessa kunnossa sillä tavoin, että jokainen lapsi ja nuori saa hyvät eväät koulupolulle eteenpäin, jotta toisen asteen koulutuksesta, ammatillisen osaamisen kartuttamisesta tai akateemisesta urasta voi oikeasti muodostua sellainen, joka tuo paitsi yksilölle itselleen hyviä edellytyksiä menestyä elämässä myös kykyä rakentaa yhteiskuntaa tavalla, joka mahdollistaa sen, että olemme maailman menestyvin maa myös tulevaisuudessa. Tässä mielessä hallitus tekee nyt

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

juuri oikeita asioita panostaessaan peruskouluun, jotta jokaisella lapsella ja nuorella on tässä maassa eväät niin siellä opinpolulla kuin sitten elämässäkin eteenpäin.

Arvoisa puhemies! On toki selvää, että kaikkien nuorten osalta ei toteudu tämä ihanne, että jokainen saisi turvallisen kodin ja pystyisi saamaan omassa lähikoulussaan nämä eväät. Siksi on todella tärkeää, että meillä Suomessa on toimiva lastensuojelu, joka auttaa niitä lapsia ja nuoria, jotka elämässä tulevat kaltoinkohdelluiksi ja kohtaavat sellaisia vaikeita tilanteita, jotka sitten johtavat esimerkiksi koulukotiin. On tärkeää, että hallitus ministeri Henrikssonin johdolla nyt on eduskuntaan tuonut tämän esityksen siitä, että koulukotien korvaukset maksetaan todellisten toteutuneiden kustannusten mukaan. Tämä on koulukotien arjessa ja niiden toimivuuden kannalta tärkeä esitys. Jotta järjestelmä tulevaisuudessa toimii entistä paremmin, tämä on varmasti tarpeellista.

Arvoisa puhemies! Tästä johtuen onkin perusteltu tämä puhemiesneuvoston esitys, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan nyt mietinnön antamista varten ja sivistysvaliokunta asiassa ripeästi toimii.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Hopsu.

14.20 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kyseessä on tosiaan hyvin teknisiä mutta hyvin järkeviä muutosesityksiä lakiin. Ensimmäinen koskee koulukotikorvauksen määrittelyä päiväkohtaiseksi, ja tämä helpottaa TUVA-koulutuksen järjestämistä sijoitettujen nuorten osalta etenkin uusilla sijoituspaikkakunnilla. Toinen muutos koskee vapaan sivistystyön maksatuksen selkeytystä. Palautusraja selkeytetään 2 000 eurosta 100 euroon, eli tämä täsmentyy.

Tutkintoon valmistava koulutus eli tämä TUVA-koulutus antaa valmiuksia toisen asteen opintoihin, ja tarve tähän koulutukseen vaikuttaa olevan suuri. Paikoittain kuuluu terveisiä siitä, että jonot ovat kasvaneet hyvin suuriksi ja nuoret, myös oppivelvolliset nuoret, joutuvat odottamaan näitä TUVA-paikkoja liian kauan, jopa useiden kuukausien ajan. Osaltaan tätä jonoa on varmaan tehnyt myös se, että myös ukrainalaiset nuoret tarvitsevat näitä tutkintoon valmistavia paikkoja. Ja onkin hyvin tärkeää, että kuntien riittävä rahoitus ja mahdollisuus kompensatioon oikeasti huolehditaan niin, että näitä paikkoja syntyisi nopeasti ja riittävästi.

Tässä edustaja Räsänen nosti esiin aikuiskoulutustuen lakkautuksen. Siihen voisin kommentoida ehkä sen verran, että etenkin opetussektori on käyttänyt tätä aikuiskoulutustukea siihen, että on saatu koulutettua erityisluokanopettajia ja erityisopettajia, ja toivoisin kyllä, että hallitus harkitsee tätä lakkautusta ainakin tämän ryhmän osalta. Minusta aikuiskoulutustuki on järkevää muutenkin. Mutta meillä on suuri pula näistä erityisopettajista, ja jos tämä tukimuoto viedään pois, niin en tiedä, millä rahoituksella se heidän täydennyskoulutautumisensa onnistuu.

Vapaasta sivistystyöstä, jonka edustaja Eloranta nosti esiin, haluaisin nostaa esiin myös sen, että vapaan sivistystyön koulutuksella tuetaan kotoutumista, ehkäistään yksinäisyyttä, tuetaan paikkakuntien yhteisöllisyyttä, ikäihmisten liikkumista. Nämä leikkaukset, jotka sinne ollaan kohdentamassa, ovat aika pieniä lukuja, mutta vaikutukset voivat olla paljon suurempia. Toivoisin, että tästä tehtäisiin kunnon vaikutusarviot ennen kuin näitä leikkauksia viedään eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

14.22 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kiitos opetusministerille, että hän tuo näitä moniakin hallituksen esityksiä tänne ripeällä tahdilla. Tässä, mistä nyt keskustellemme, on kyse tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen eli TUVA-koulutuksen muutoksesta. Se koskee muutamaa yksityistä koulukotia, on ehkä vanha jäännös, että yksi päivä syyskuussa määrittää sen, paljonko yksityinen koulukoti voi saada korvausta. Jos sen päivän jälkeen joku aloittaa koulutuksessa, niin siitä ei ole tullut mitään korvausta, tai vähän sen jälkeen. Eli tämä on tarkoituksenmukaista ja selkeä parannus olemassa olevaan tilanteeseen ja varmistaa myöskin sitä kautta sitten rahoitusta ja toisaalta myöskin parantaa sijoitettujen oppivelvollisten opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia näillä uusilla sijoituspaikkakunnilla, siinä mielessä tarpeellinen muutos.

Tärkeätä on myös, että sivistysvaliokunta käsittelee ja käsittelemme tätä nopeasti ja tämä tulee voimaan jo loppuvuonna.

Sitten ihan yleisesti ottaen näihin muihin asioihin, mitä tässä lähete keskustelussa tuli esiin: Aikuiskoulutustuki tosiaan on nyt esityksessä niin, että se lakkaisi ensi kesän jälkeen, mutta hallitus on perustanut siihen valtiosihteeriöryhmän ja pohtii muun muassa sitä, miten erityisopettajaksi koulutukseen hakeutuvia voitaisiin jatkossakin tukea, jonkinlaista erilaista tukea myöntää. Yllätys oli itselläkin, kun kävin läpi näitä aikuiskoulutustuen saajia, että yli puolella aikuiskoulutustuen käyttäjistä ja saajista on jo korkeakoulututkinto pohjalla. Kun se tuki aikanaan luotiin, se luotiin nimenomaan siihen, että työmarkkina-asema paranee ja ihmisellä on toisen asteen koulutuksen jälkeen mahdollisuus suorittaa työn ohessa korkeakoulututkinto, mutta yli puolet aikuiskoulutustuen saajista onkin ollut jo aikaisemmin korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Sitten ihan loppuun: Sivistysvaliokunnan delegaation ja puheenjohtaja Haataisen kanssa tänään tapasimme Namibian sivistysvaliokuntaa, joka oli eduskunnassa käymässä. Tietenkin suomalainen koulutus ja sen tasa-arvo kiinnostivat. He tulevat myöskin ministeriöön torstaina vierailulle. Keskustelimme peruskoulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta ja tki-panostuksista. Namibian valiokunta toi myöskin heidän parlamenttinsa lämpimät huomionosoitukset ja osanotot presidentti Martti Ahtisaaren poismenosta. Heillä oli monia hyviä näkökulmia tähän liittyen. [Puhemies koputtaa] Tiivis yhteistyö on tietenkin ollut jo kolmisenkymmentä vuotta Suomen ja Namibian osalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

14.26 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten monessa puheenvuorossa on jo aiemmin todettu, kyseessä on varsin tekninen muutos, joka tämän sote-uudistuksen myötä oli pakko tehdä. Siitä huolimatta, että tämä onkin pelkästään tekninen muutos, on tämä muutos, mikä tehdään, tärkeä. On hyvä, että tämä mahdollisimman pian vuodenvaihteessa saadaan toteutettua.

Se, mikä tästä tekee tosiaan tärkeän, on se, että nyt laskutus muutetaan sillä tavoin, että se toteutetaan toteutuneiden läsnäolopäivien mukaan. Tämä tulee parantamaan yksityisten koulukotien tilannetta, kun laskutus voidaan aloittaa silloinkin, kun ikään kuin kesken lukuvuoden lapsi on sijoitettu uuteen paikkaan, kun ennen on tosiaan ollut niin, että on ollut tietty päivä syyskuussa, jolloin on pitänyt aloittaa se.

Se, minkä takia tämä TUVA-koulutus on tärkeää ja merkityksellistä, on se, että tämä parantaa niiden henkilöiden asemaa, joilla on ollut vaikeuksia selvittää nykyisen kaltaisessa koulujärjestelmässä — oli sitten ammattikoulussa tai lukiossa. Lisäksi, mikä usein unoh-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

tuu, tämä parantaa myöskin niitten aikuisten henkilöiden tilannetta, joilta jostain syystä elämän aikana on loppututkinto jäänyt saavuttamatta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten, kun ei ole muita puheenvuoropyyntöjä, ministeri lyhyesti kuulemma haluaa vastata. — Olkaa hyvä.

14.27 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta.

Aloitan toteamalla sen, mitä myös useampi edustaja on todennut, että tämä on varsin tekninen esitys mutta tärkeä. Tällä tavalla me varmistetaan nyt se, että yksityiset koulukodit saavat jatkossa sijoitettujen nuorten TUVA-koulutuksen opiskelijoista koulukotikoulutuksen täsmällisesti ja varmasti toteutuneiden päivien mukaisesti ja ei niin kuin tähän mennessä, että se on sen opiskelijamäärän perusteella, joka on ollut kirjattuna tilastointipäivänä 20.9.

Sitten totean yleisesti myös, että suomalainen koulutushan on varsin korkealla. Tästä meidän pitää pitää kiinni, ja hallitus myös haluaa nostaa suomalaisten ja suomalaisten lasten ja nuorten osaamistasoa aikaisemmasta vielä paremmaksi. Tulin lauantaina myöhään illalla kotiin Intian matkalta, ja voin kertoa teille kaikille, että Aasian suurimmassa koulutustapahtumassa Suomi nähtiin edelleen koulutuksen mallimaana. Me tiedämme itse, että meilläkin on parannettavaa, mutta meidän on hyvä myös tiedostaa, että olemme myös tehneet paljon asioita oikein. Sen takia se, että hallitus panostaa koulutukseen ja varhaiskasvatukseen, on se oikea tie.

Palataan näiden muitten esittelyiden aikana tähän vapaaseen sivistystyöhön, koska siitä tulee erillinen esitys, joka myös liittyy siihen. Haluan vain siitäkin todeta, että tässä ei ole kyse siitä, että hallitus haluaa heikentää vapaata sivistystyötä, ja tulen palaamaan vielä siihen, mitä tässä nyt oikeasti sitten tullaan tekemään. Harrastusmuotoisen vapaan sivistystyön osalta kunnat ja ylläpitäjät joutuvat ehkä miettimään näitä maksuja ja korottamaan niitä, mutta suurelta osin toiminta voi myös jatkua kuten nykyisin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2023 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohlien jälkeen. — Tässäkin esittelijänä ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Keskustelu

14.30 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Lapsen oikeutta saada tarvitsemaansa tukea varhaiskasvatuksessa vahvistettiin viime vuonna voimaan tulleella lakimuutoksella. Nyt varhaiskasvatukseen ehdotetaan muutoksia, joiden pohjalta tiedot varhaiskasvatuksesta annettavasta tuesta tallennettaisiin varhaiskasvatuksen tietovaranto VARDAn.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, sillä esityksessä ehdotetut muutokset sisältyvät tietovarannon ylläpitobudjettiin. Esityksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien olisi tallennettava varhaiskasvatuksen tietovarantoon tekemiensä varhaiskasvatuksessa annettavan tuen ja tukipalveluiden hallintopäätösten lukumäärät. Tietovarantoon tallennettaisiin lapsen iän perusteella jo jaotellut lukumäärätiedot hallintopäätöksistä, joiden perusteella lapsi saa varhaiskasvatuksen tukea.

Tiedonkeruussa olisi mukana kaikki Manner-Suomen kunnat ja yksityiset palveluntuottajat.

Tietovarantoon kerättyjä tietoja voitaisiin hyödyntää esimerkiksi varhaiskasvatuksen valtakunnallisessa ja alueellisessa suunnittelussa, tilastoinnissa ja tutkimuksessa. Esityksen tavoitteena onkin parantaa varhaiskasvatusta koskevaa tietopohjaa.

Värderade talman! Enligt propositionen ska kommuner och samkommuner föra in antalet förvaltningsbeslut om stöd och stödtjänster inom småbarnspedagogiken i informationsresursen inom småbarnspedagogiken. De uppgifter som samlats in i informationsresursen kan användas till exempel vid riksomfattande och regional planering, statistikföring och forskning inom småbarnspedagogiken. Syftet med propositionen är att förbättra informationsunderlaget om småbarnspedagogiken.

Arvoisa puhemies! Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alussa, joten siksi esitys tuodaan eduskunnan käsittelyyn kiireellisenä. Tämäkin on varsin tekninen esitys. — Kiitoksia, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistalle, ja edustaja Strandman aloittaa.

14.33 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki tieto, mitä on ja mitä toiminnasta saadaan sekä tiedostetaan, luo mahdollisuuden toiminnan kehittämiseksi.

Käsittelyssä olevassa varhaiskasvatustalain muutosesityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuksen tietovarantoa koskevaa sääntelyä. Jatkossa kuntien pitäisi tallentaa tietoihin varhaiskasvatuksessa annettavien tuen ja tukipalveluiden hallintopäätösten lukumäärät. Uudistuksen myötä kunnan tai kuntayhtymän tulee tallentaa kaikkien lasten tukipäätökset eriteltyinä ikäryhmittäin silloin kun lapsi saa jotain kolmiportaisen tuen tukipalvelua. Uudistus koskee kaikkia Suomen kuntia ja yksityisiä palveluntuottajia lukuun ottamatta Ahvenanmaata. Esityksen avulla saadaan varhaiskasvatuksen tietopohjaa vahvistettua. Jatkotoimien kehittämisen kannalta tiedonkeruu on äärimmäisen tärkeää.

Arvoisa rouva puhemies! Pääosin lakimuutosta kannatettiin lausuntojen antaneiden osalta. Kriittistä palautetta, ja ihan aiheellisesti, tuli esityksen kustannusvaikutuksista ja hallinnollisesta taakasta. Lausuntojen pohjalta muutettiin esityksen sisältöä tarkenta-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

malla taloudellisia vaikutuksia. Lisäksi esitystä muokattiin viranomaisvaikutusten osalta huomioiden lausunnot. Lausuntokierroksen päätyttyä on esitykseen tehty myös muita pieniä teknisiä viilauksia.

Varhaiskasvatus on se ensimmäinen ja tärkein paikka, jossa tunnistetaan oppimisen, kasvamisen ja kehittymisen haasteet. Kun varhaisesta puuttumisesta ja ennaltaehkäisystä puhutaan, niin varhaiskasvatus on erittäin merkittävässä roolissa. Oppimisen ja kasvamisen tukeen on syytä panostaa nimenomaan aikaisin ja oikea-aikaisesti, koska se vähentää tarvetta myöhemmin. Tukitoimissa erityistä panostusta on käytettävä perheiden ja vanhempien yhteistyöhön ja ohjaamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus on ottanut tavoitteekseen koulutuksen vahvistamisen, jossa osaamistaso käännetään kasvu-uralle. Tulevaisuuden osaaminen ja työelämä tehdään koulutuksella, ja juuri tämän vuoksi varhaiskasvatuksen tuella on tärkeä merkitys.

Loppuun vielä totean, että tämä esitys mahdollistaa tuen järjestelmän kehittämisen laaja-alaisesti tiedon pohjalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Koponen.

14.35 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Lakia ollaan muuttamassa parantamaan tiedonsaantia tuen tarpeessa olevista lapsista varhaiskasvatuksen piirissä. Laki vaatii tietoa koko Manner-Suomen kunnilta ja yksityisiltä päiväkodeilta. Esitetty laki on kannatettava, jotta voimme seurata tuen tarpeen kehittymistä ja tarvittaessa muuttaa toimintatapoja.

Mahdollisuuksien tasa-arvon mallimaassa on hienoa, että jokaisesta voi perhetaustastaan riippumatta koulutuksen kautta tulla mitä vain. Tämän takaamiseksi tulevaisuudessaakin on tämä hallitus ryhtynyt korjaamaan sortuvaa koulutuksen kivijalkaa, peruskoulua ja varhaiskasvatusta, ja tulee panostamaan merkittävästi nimenomaan peruskouluun ja varhaiskasvatukseen. Tukipalveluiden painopistettä siirretään varhaiseen tukeen, joka ennaltaehkäisee tuen tarvetta tulevaisuudessa.

Tässä kohtaa on tärkeää myös huomauttaa, että lähtökohtainen kasvatusvastuu lapsista ja nuorista ei ole valtiolla vaan perheillä. Tämän vuoksi on tärkeää, että tukea tarvitsevien lasten ja nuorten vanhemmat ovat vahvasti mukana kaikissa lapsen liittyvissä tukitoimissa.

Puhemies! Tämä esitys mahdollistaa toiminnan kehittämisen, ja sen vuoksi esitystä on helppo kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

14.37 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! On aina hienoa saada tässä salissa käsitellä esityksiä, joilla pyritään edistämään laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista, ja niin on tälläkin kertaa, ja hyvä niin, ja tätä voi lämpimästi kannattaa. Jos ylipäättänsä ajattelemme, että haluamme tätä kolmiportaisen tuen mallia viedä eteenpäin, niin se vaatii todella vahvistamista ja kehittämistä, joihin tälläkin lakiuudistuksella osaltaan tähdätään.

Arvoisa puhemies! Ehkä ainut sellainen huomio, jonka esittäisin toivomuksena itse asiassa ministerille: kun tätä tietoa kerätään, ja hyvä niin, ja kun sitä hyödynnetään toivon mukaan jatkossa entistä enemmän palveluiden kehittämiseksi, niin onhan huolehdittu siitä, että nämä tietojärjestelmät ovat sitten myös helppokäyttöisiä, jotta ammattilaiset, jotka

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

niitä arjessa joutuvat käyttämään, niistä myös parhaimman tehon saavat irti? On valitettavasti käynyt välillä niin, että kun yhteiskunnassa on viety eteenpäin erilaisia hankkeita, joissa tarkoituksena on nimenomaan kerätä lisää tietoja ja hyödyntää niitä palveluiden kehittämiseen, niin itse niistä tiedon käyttämiseen tarkoitetuista järjestelmistä olemme saaneet kyllä tehtyä todella jäykkiä, ja siltä osin ne eivät ole sitten ehkä palvelleet sitä tarkoitustaan, jota varten niitä alun perin on ajateltu. Se on varmasti tärkeää tässä jatkokehittämisessä, että todella huolehditaan siitä, että nämä tietojärjestelmät ovat myös selkeäkäyttöisiä ja mahdollistavat sitten varhaiskasvatysyksikölle sen, että niistä nyt ei ainakaan lisäkuormitusta tule.

Mutta, arvoisa puhemies, kaiken kaikkiaan näiden huomioiden perusteella on hienoa, että edistämme täällä hyvin yksituumaisesti laadukasta varhaiskasvatusta. Ja kaikki voitava, mitä sen eteen voidaan tehdä, on kyllä varmasti paikallaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen.

14.39 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslain 13 luvun tietoturvaruokaa koskevaa sääntelyä, mihin suhtaudumme myönteisesti. Tieto kuntien tekemistä hallintopäätösten määrästä tuen toteutumisesta edistää lasten yhdenvertaisten oikeuksien toteutumista ja ennen kaikkea helpottaisi kuntien arviointimahdollisuuksia tuen järjestämistarpeesta. Lisäksi tämä uudistus selkeyttäisi resurssien oikeanlaista kohdentamista sekä helpottaisi huolehtimista riittävistä palveluista. Uudistuksella on myös tutkimuksellista arvoa tuen tarpeeseen ja saavutettavuuteen liittyen.

Jokaisessa 17 lausunnossa uudistusta näytettiin tuettavan mutta huomiota kiinnitettiin huoleen hallinnollisesta lisätyöstä. Mielestäni onkin ensiarvoisen tärkeää huolehtia uudistuksen käytännön vaikutuksista huolella niin, että järjestelmä todella tukee arjen työtä sekä on tarpeeksi selkeä ja tarkoituksenmukainen. Yhdenmukaisten käytänteiden kehittäminen on pitkällä aikavälillä tehokasta ja järkevää, mutta se ei saa valua lisätyönä henkilöstön arkeen.

Haluan nostaa tässä yhteydessä esille myös sen, että kolmiportaisen tuen uudistamisesta tulisi huolehtia kokonaisuutena. Lapsen oikeuden tukeen tulisi toteutua arjessa entistä paremmin ja henkilöstön kirjaamisvelvoitteita pitäisi yksinkertaistaa. Mahdollisuudet toimivampaan järjestelmään voitaisiin turvata riittävällä henkilökunnalla ja kohtuullisen kokoisilla ryhmillä, jolloin lasten yksilölliseen kohtaamiseen olisi oikeasti mahdollisuus arjessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

14.40 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka esitys on varsin tekninen, nostan keskusteluun muutamia asioita.

On hyvä, että tiedot tallennettaisiin erikseen eri ikäryhmissä.

Hyvä asia on myös se, että tiedonkeruu kattaa myös yksityiset palveluntuottajat, vaikka se varmaankin aika itsestäänselvyys onkin.

Tiedot tallennettaisiin kaksi kertaa vuodessa. Tämä on myös hyvä, ettei se tiedonkeruu pirstaloi tallentajan työtä monta kertaa vuodessa.

On hyvä huomioida myös tähän tallentamistyöhön menevä aika, että se ei ole pois ajasta lasten kanssa. Vakan työntekijöiden työkuormitus on jo melkoinen, eikä sitä pidä lisätä,

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

päinvastoin pitäisi miettiä, miten helpotetaan arkea ja saadaan alasta inhimillisesti kestävä myös työkuormituksen ja eettisen kuorman näkökulmasta.

Kolmiportaisen tuen toteutumista pitää edelleen kehittää, kuten puheenvuoroissa on jo tullut esille. Oleellista olisi saada sote- ja sivi-toimijat pelaamaan yhteen, jotta esimerkiksi osaamisverkosto vahvistuu, positiivinen pedagogiikka ja ryhmänhallintamenetelmät olisivat arkipäivää kaikille vakassa työskenteleville ja niitä voitaisiin aidosti hyödyntää. Työntekijät tarvitsevat järkevän kanavan konsultoida psykiatrian ja psykososiaalisten menetelmien osaajia.

Kiinnittäisin huomiota myös kasvaviin lähetemääriin psykiatriseen sairaanhoitoon. Käyttäytymisellään reagoivien lasten tukemiseen tulee saada riittävät resurssit perustasolla. Tätä ei voida ratkaista vain lisäämällä lähetteitä tai resursseja erikoissairaanhoitoon, vaikka sitäkin tarvitaan.

Lisäksi pitäisi kiinnittää huomiota siihen, että jos tuen tarve on kirjattu, niin lapsi myös saa sen tuen. Välillä kuulee niitä tarinoita, miten tuen tarve on kirjattu mutta tukea ei kuitenkaan ole tarjolla.

Kaiken kaikkiaan suhtaudun esitykseen positiivisesti, kunhan työntekijöiden työn kuorma tietojen tallennuksessa otetaan huomioon ja kolmiportaisen tuen sisältöjä ja toteutumista kehitetään edelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta.

14.42 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä kehitetään varhaiskasvatuksen tuen tiedonkeruuta siten, että saadaan säännöllisesti ja ajantasaisesti määrällistä tietoa niistä hallintopäätöksistä, joita kunnat ja kuntayhtymät tekevät nimenomaan näihin varhaiskasvatuksen eri tukimuotoihin liittyen. Tätä tietoa sitten voidaan hyödyntää sekä valtakunnallisesti että alueellisesti, kun suunnitellaan varhaiskasvatuksen ohjausta, mietitään seuranta- ja arviointia, tämäntyyppisiä asioita, eli tämä varhaiskasvatuksen tietopohja paranee. On tietenkin valtavan tärkeää, että kun päätöksiä tehdään, niitä tehdään tietoon perustuen, ja tässä sitä tietoa nyt sitten saadaan.

Tämä esitys on erittäin kannatettava, sillä tällä on oma osansa sille, että me voidaan tukea laadukkaasti varhaiskasvatuksen toteutumista. Erityisesti tätä kolmiportaisen tuen toteutumista varhaiskasvatuksessa tulee vahvistaa ja kehittää edelleen, ja tämä esitys todellakin auttaa siihen.

Haluaisin hiukan muistuttaa mieliin sitä, että viime hallituskaudella Marinin hallituksen myötä me saimme tänne eduskuntaan ja Suomen lainsäädäntöön pitkään odotetun uudistuksen eli tämän kolmiportaisen tuen myöskin varhaiskasvatukseen. Tämä oli pitkään toivottu uudistus, ja se on nyt sitten lainsäädäntöä, ja tämä tosiaan liittyy siihen. Eli tällä hetkellä varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä, tehostettua tai erityistä tukea, ja todellakin tämä 1.8.22 voimaan tullut varhaiskasvatustlain muutos tätä sitten paljon paransi.

Tuohon samaan lakiesitykseen liittyen viime kaudella hallitus käynnisti Oikeus oppia -kehittämishajonnan, jossa siis mietittiin näitä oppimisen tukeen liittyviä asioita: lapsen tukea, inklusiota ja näin poispäin. Siellä tuli tällainen loppuraportti, jossa todettiin, että tätä varhaiskasvatuksen tietovarantoa pitäisi kehittää, jotta tätä tietoa voidaan tallentaa ja sitten käyttää. Eli tässä hienosti nähdään, että kun asioita laitetaan eteenpäin, niin sitten ne kehittyvät ja niitä hallituskaudelta toiselle sitten viedään eteenpäin, eli näin.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Tosiaan on oikein hyvä, että tietoa kerätään, ja tällä on vaikutuksensa siihen, että lapsen oikeudet voivat yhdenvertaisesti toteutua esimerkiksi niin, että näiden tukea tarvitsevien lasten lukumäärä tiedetään alueittain. Se voisi helpottaa kuntien resurssien lisäämistä esimerkiksi siinä, miten varhaiskasvatuksen moniammatillinen tiimi voidaan kohdentaa juurikin sille alueelle, niihin päiväkoteihin, joissa avun tarve on suuri, ja muun muassa varmaan vaikuttaa siihen, että näihin vaka-alan osaajien koulutustarpeisiin voidaan täällä tukipuolella riittävästi vastata. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

14.45 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys lasten varhaiskasvatuksessa saaman tuen tiedonkeruusta on tärkeä ja hyödyllinen erityisesti lasten ja perheiden kannalta. Pidän tärkeänä systemaattista ja yhdenmukaista tuen tiedon keruuta, koska sen avulla varhaiskasvatuksen toimijat voivat paremmin ennakoida lasten tarvitsemia tuen tarpeita ja sen myötä paremmin järjestää ja toteuttaa lasten tarvitseman tuen käytännön tasolla. Lisäksi saadun luotettavan datan perusteella voidaan paremmin suunnata tarvittavia resursseja niille alueille ja varhaiskasvatuksen toimijoille, joilla ilmenee siihen tarvetta. Tämä vahvistaa ja varmistaa myös lasten oikeuksien toteutumista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt en näe muita puheenvuoropyyntöjä. — Haluaako ministeri muutaman sanan sanoa? Lyhyt puheenvuoro, olkaa hyvä, ministeri Henriksson.

14.46 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos suuresta tuesta tälle pienelle lakimuutokselle, joka on hyvin tekninen mutta myös, niin kuin tässä on tullut esille, hyvin tärkeä. Tällä vahvistetaan sitä tietopohjaa, jonka nojalla sitten pystymme parantamaan varhaiskasvatuksen laatua ja kehittämään sitä.

Hallituksen tavoitteenahan on ylipäänsä parantaa varhaiskasvatuksen laatua. Meillä on jo tänä päivänä erittäin hyvä varhaiskasvatus Suomessa, mutta sitä pystymme vielä parantamaan. Yhtenä toimenä hallitus nyt vakiinnuttaa myös varhaiskasvatuksen tasa-arvahoitusta. Tämä on asia, joka on todella tärkeä.

Tässä on tullut esille myös se, että tämä kolmiportainen tuki tullaan uudistamaan, ja näin tulee tapahtumaan tällä hallituskaudella. Se työ on oikeastaan jo aloitettu. Tavoitteena on se, että ensi vuoden aikana, syksyllä, saadaan esitys tänne eduskuntaan. Se koskee sitten koko koulutuspolkua ihan varhaiskasvatuksesta perusopetukseen, lukioon ja ammatilliseen koulutukseen. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2023 vp

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Tässäkin esittelijänä ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.48 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhe-
mies, värderade talman! Tuon eduskunnan käsittelyyn hallituksen esityksen, jolla ehdote-
taan muutettavaksi vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ja valtakunnallista opinto- ja tut-
kintorekistereistä annettua lakia niin, että vapaassa sivistystyössä voitaisiin ottaa käyttöön
ensimmäinen kansallinen osaamismerkkikokonaisuus aikuisten työelämässä tarvittaville
perustaidoille. Osaamismerkit pohjautuisivat Opetushallituksen työkaluihin.

Esityksen mukaan tiedot vapaan sivistystyön osaamismerkeistä voitaisiin tallentaa ope-
tuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon, josta osaamismerkkin suorittaja
voisi jakaa merkin haluamalleen taholle, esimerkiksi työelämässä tai koulutukseen hakeu-
tuessa. Esitys parantaisi ja helpottaisi työssä ja muualla hankitun osaamisen tunnistamista
ja tunnustamista.

Värderade talman! Lagen om fritt bildningsarbete föreslås ändras så att den innehåller be-
stämmelser om kompetensmärken för att synliggöra kunnande. Med hjälp av kompetens-
märken förbättras och underlättas identifieringen och erkännandet av kunnande som fås i
arbetslivet eller annanstans. I propositionen föreslås även preciseringar i partilagen.

Arvoisa puhemies! Esitys sisältää myös ehdotuksen siitä, että vapaasta sivistystyöstä an-
nettuun lakiin lisättäisiin selvyiden vuoksi nimenomainen säännös opintokeskusten järjes-
töille tai itsenäisille opintokerhoille maksamasta koulutus- ja opintokerhotuesta sekä jär-
jestöjen tai itsenäisten opintokerhojen kustannusten huomioimisesta opintokeskusten val-
tionosuuden yksikköhintalaskennassa.

Puoluelakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että valtionosuutta ei pidettäisi puolue-
lain tarkoittamana tukena. Puoluelaki sisältää nykyisin säännökset vain valtionavustukses-
ta.

Ehdotusten arvioidaan selkeyttävän opintokeskusten ja järjestöjen välistä rahoitusta,
puoluerahoituksen valvontaa sekä opintokeskusten valtionosuuden laskentaa. Ehdotukset
pohjautuvat opintokeskustyöryhmän suosituksiin. Työryhmän taustalla olivat Valtionta-
louden tarkastusviraston huomioidut puoluerahoitusvalvonnan alaisten järjestöjen talouden
läpinäkyvyyden parantamiseksi ja VTV:n valvonnan sujuvoittamiseksi.

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Opetushallitukselta edellytettävät
osaamismerkkeihin liittyvät muutokset rahoitetaan olemassa olevien määrärahojen puit-
teissa.

Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan pääsääntöisesti vuoden vaihteessa, jo-
ten siksi tämä esitys tuodaan nyt eduskunnan käsittelyyn kiireellisenä. — Kiitoksia, tack.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelystä. — Ja sitten mennään jälleen puhujalistalle, ja sieltä ensimmäisenä edustaja Peltonen, Eemeli.

14.51 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä vapaasta sivistystyöstä annetun lain sekä valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamiseksi. Hallituksen esityksen perustaa on luotu jo pidemmän aikaa aiemminkin vaalikausilla. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti syyskuussa 2019 jatkuvan oppimisen uudistushankkeen, jota ohjasi parlamentaarinen jatkuvan oppimisen uudistusr ryhmä. Ryhmä hyväksyi jatkuvan oppimisen uudistusta koskevat linjaukset joulukuussa 2020. Linjauksissa asetettiin visio ja tavoitteet vuoteen 2030 asti sekä 27 toimenpidettä tavoitteisiin pääsemiseksi. Viime maaliskuussa julkaistussa jatkuvan oppimisen uudistushankkeen loppuraportissa todetaan, että vapaan sivistystyön erityiseksi osaamisalueeksi jatkuvan oppimisen kehittämistyössä on kiteytynyt aikuisten perustaitojen vahvistaminen. Raportin mukaan tavoitteena on laatia Opetushallituksen määräämä aikuisten perustaitojen kansallinen osaamismerkkikokonaisuus. Opetushallitus aloitti osaamismerkkien kehittämistyön jo elokuussa 2022.

Myös OECD on esittänyt Suomelle suosituksia toimista, jotka helpottavat sopeutumista työelämän muutoksiin ja varmistavat, että jokainen voi elämänsä ja työuransa aikana opetella uutta tarpeen mukaan. OECD on nostanut esiin, että järjestelmä ei ohjaa koulutusta tai kannusteita niitä eniten tarvitseville. Osaaminen kasautuu voimakkaasti, ja koulutusta eniten tarvitsevia on vaikea tavoittaa. Osaamiskuilu syvenee työuran aikana — Suomessahan erot aikuiskoulutukseen osallistumisessa ovat OECD-maiden suurimpia.

Arvoisa puhemies! Nyt vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi säännökset osaamismerkeistä, joilla henkilö voisi osoittaa osaamistaan. Osaamismerkeillä voidaan tunnistaa pieniä osaamiskokonaisuuksia ja muualla hankittua osaamista sekä tehdä osaamista näkyväksi ja hyödynnettäväksi esimerkiksi työhaun yhteydessä. Voimmekin kiittää, että hallitus tuo tämän esityksen eduskunnalle ja osoittaa ainakin tässä esityksessä vahvaa ymmärrystä jatkuvan oppimisen tärkeydelle ja sen tukemiselle. Suomessa on jokaisella oltava mahdollisuus kehittää itseään läpi työuran ja elämän sekä saada tunnistettua ja tunnustettua osaamisensa.

Olisi kuitenkin toivottavaa, että hallitus muistaisi jatkuvan oppimisen tärkeyden myös laajemmin koulutuspoliittisissa linjauksissaan. Nyt tästä pienestä mutta merkittävästä parannuksesta huolimatta hallituksen suuri linjahan tähän kysymykseen on täynnä kovia heikennyksiä niin vapaan sivistystyön rahoituksen kuin myös aikuiskoulutustuen lakkautuksen muodossa, mihin tässä salissa on tänäänkin jo useammassa yhteydessä viitattu. Vapaasta sivistystyöstä ollaan leikkaamassa ensi vuoden talousarviossa jopa 20 miljoonaa euroa. Tämä uhkaa oppilaitosverkostoa ja heikentäisi joidenkin kuntien koulutuspalveluja merkittävästi. Kaiken kaikkiaan rahoitusleikkaus vaarantaa suomalaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet jatkuvaan oppimiseen. Myös huoli tästä vapaan sivistystyön rahoituksen tulevaisuudesta on syytä tuoda esiin tämänkin esityksen käsittelyn yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

14.55 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi säännökset osaamismerkeistä, joilla henkilö voisi osoittaa osaamistaan. Kesäyliopistojen näkökulmasta osaamismerkit tuovat rin-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

nakkaisen, vaikkakin samansuuntaisen järjestelmän jo nykyisin käytössä olevan osaamisperusteisuuden rinnalle. Kesäyliopistot suunnittelevat jo nyt koulutuksia osaamisperusteisesti, jolloin suunnitteluun sisältyvät koulutuksen osaamistavoitteet, opintopisteytys sekä arviointikriteerit. Opiskelijoilta myös kysytään suostumus. Opinto-oikeus ja opintosuoritukset kirjataan Koski-tietovarantoon. Tämä on yleinen käytäntö varsinkin kaikissa pitkissä työelämälähtöisissä täydennyskoulutuksissa.

Arvoisa puhemies! Nyt esitetyssä muodossa osaamismerkkit toisivat käyttöön toisen osaamisperusteisen toimintatavan, jolla on nähtävissä sama tavoite eli osaamisen näkyväksi tekeminen ja osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen työelämässä tai jatko-opinnoissa. Osaamismerkeissä olisi vain se ero, että Opetushallitus määritteli osaamismerkkien kriteerit. Kesäyliopistojen näkökulmasta tämä ei välttämättä sovi saumattomasti niiden käytäntöihin, koska kesäyliopistoissa koulutuksia suunnitellaan joustavasti alueen tarpeisiin jatkuvan suunnittelun periaatteella. Lain valmistelussa on myös huomioitava se, että kesäyliopistoilla ei ole pysyvää opintotarjontaa, joka toistuisi vuodesta tai lukukaudesta toiseen.

Mikäli osaamismerkkit otettaisiin käyttöön myös pienissä opintokokonaisuuksissa, vaatisi se myös tietojärjestelmien kehittämistä siten, että opiskelijan henkilöllisyys tulisi pysyä tunnistamaan jo koulutuksen ilmoittautumisvaiheessa, eli niin sanottua vahvaa tunnistautumista. Ottaen huomioon koulutuksen tarjoajien taloudellisen tilanteen vaatisi tämä kehittämisrahaa järjestelmien kehittämiseen. Miten varmistetaan, että vapaan sivistystyön toimijat kykenevät suoriutumaan osaamisvelvoitteiden käyttöönoton aiheuttamista lisäantuvista tietojärjestelmien kehittämistarpeista — etenkin, kun hallitus on leikkaamassa merkittävästi muun muassa kesäyliopistojen perusrahoituksesta?

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen valmistelussa on hyvä huomioida myös se periaatteellinen näkökulma, että osaamismerkkit vievät vapaata sivistystyötä vähän kerrassaan kohti tutkintotavoitteista koulutusta. Koulutuksen logiikka tutkintotavoitteisessa ja vapaan sivistystyön koulutuksessa poikkeaa kuitenkin selvästi. Tämä on syytä pitää tarkasti mielessä myös jatkossa. Mikäli opiskelijat haluavat osaamismerkkiä, on siihen toki hyvä olla mahdollisuus, mutta raja vapaan sivistystyön ja tutkintotavoitteisen koulutuksen välillä on syytä säilyttää selkeänä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Viitanen.

14.58 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Varmasti tämä lainsäädäntö näistä osaamismerkeistä on sinänsä ihan kannatettava. On ihan hyvä nähdä, että tällä tavalla halutaan kehittää ja viedä myös vapaata sivistystyötä eteenpäin.

Mutta, puhemies, minun varsinainen huoleni tässä puheenvuorossa on se aihealue, jota oikeastaan täällä jo aiemmassa pykälässä käsiteltiin jonkin verran eli se, että kuitenkin samaan aikaan kun halutaan kehittää, niin vapaasta sivistystyöstä ollaan merkittävästi leikkaamassa. Silloin kun tulin valituksi tälle kaudelle eduskuntaan, niin ensimmäiset kansalaisterveiset, mitkä minä sain, olivat ne, että vapaasta sivistystyöstä sitten ei pidä leikata. Totesin siinä, että kyllä, samaa mieltä olen, ja oli aika ikävää kuulla sitten, että melkein ensimmäiset tiedot koulutusleikkauksesta tulivat tämän vapaan sivistystyön saralta. Se oli suunnaton, ikävä asia, ja niinhän siinä sitten kävi, että vaikka budjettiriihessä hieman niitä aiottuja leikkauksia pienennettiin, niin 20 miljoonaa vapaasta sivistystyöstä on kuitenkin varsin iso leikkaus. Sehän todellakin tarkoittaa sitä, että esimerkiksi erilaisia kursseja on

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

vähemmän ja ne ovat kalliimpia. Kyllä minun mielestäni tämä aika on sellainen, että nimenomaan tässä ajassa pitäisi tukea kansalaistaitoja, pitäisi tukea yhteisöllisyyttä, pitäisi tukea elinikäistä oppimista ja kaikkien mahdollisuutta jatkuvasti kehittää itseänsä. Eräs vapaan sivistystyön tärkeä merkitys on muun muassa se, että ikäihmisten digitaatioita kehitetään vapaan sivistystyön merkeissä. Suunnattomasti tärkeää toimintaa on vapaan sivistystyön puolella, ja siksi näitä leikkauksia en todellakaan hyvällä katso. Se on ikävää, kun sanotaan, että koulutuksesta ei leikata ja kuitenkin vapaasta sivistystyöstä sitten lähdettiin leikkaamaan.

Täällä on jo aiemmin puhuttu myös tästä aikuiskoulutustuesta. Sanon myös omalta osaltani sen huolen, että siinä leikkauksessa ei ole mitään, sanotaanko, päätä eikä häntää. Esimerkiksi juuri tällä hetkellä kunnissa, hyvinvointialueilla on varsin suuri huoli tästä, koska nimenomaan tämän kautta on saatu sitä osaavaa henkilökuntaa, osaavaa työvoimaa, mistä nyt valtava pula on. Siksi minäkin toivon osaltani, että näitä leikkauksia vielä harkittaisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Räsänen, Joona.

15.01 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Viitasen jälkeen on hyvä jatkaa.

Yleishuomiona totta kai yhdyin siihen, että on hyvä, että tänne eduskuntaan tuodaan hallituksen esityksiä, joilla vapaata sivistystyötä ja jatkuvaa oppimista kehitetään, koska yleisestikin ottaen kukaan meistä ei varmaan täysin valmis ole ja kaikille myös oman osaamisen päivittäminen ja uusien taitojen opiskelu on erittäin hyvä. Osittain tämä esityskokonaisuus liittyy juuri siihen, millä tavalla nyt jatkuvaa oppimistakin voidaan entisestään tukea ja viedä sitä periaatetta eteenpäin.

Samaan aikaan, arvoisa puhemies, on kuitenkin yhdyttävä siihen hämmennykseen, jonka herättää tosiaan se, että toisaalta haluttaisiin toimintaa kehittää mutta samaan aikaan vapaaseen sivistystyöhön ja varsinkin sen rahoitukseen kohdistetaan kyllä mittavat tasapainotustoimet. Jos näitä tasapainotustoimia katsoo prosentuaalisesti, eli kuinka paljon vapaan sivistystyön rahoituksesta ollaan nyt pois ottamassa tämän hallituksen toimesta, niin ne ovat kyllä aika rajuja lukuja, kun verrataan siihen, millä tavalla tasapainotustoimia kohdistetaan vaikkapa joillekin toisille sektoreille. Sen osalta varmasti tätä kohdentumista — sitä, millä tavalla näitä tasapainotustoimia tehdään — olisi syytä kyllä harkita uudemman kerran, jotta me todella lyö itseämme jalkaan sitten siinä, että vaarannamme tältä osin ainakin jatkuvaa oppimista ja tätä vapaata sivistystyötä ja niitä mahdollisuuksia, joita siihen liittyy. Kyllähän joka tapauksessa tämä linja tulee varmasti johtamaan siihen, että esimerkiksi toimipisteverkko tulee supistumaan. Tällä on totta kai negatiivinen vaikutus varsinkin heidän koulutukseensa, jotka ovat enemmän tai vähemmän lähiopetuksen tarpeessa, että nyt sitten matkat kasvavat.

Mutta, arvoisa puhemies, tässäkin aihekokonaisuudessa, kun puhutaan laajasti tästä vapaasta sivistystyöstä ja jatkuvasta oppimisesta, en malta olla ottamatta vielä esille kysymystä liittyen tähän aikuiskoulutustukeen. On siis täysin järjetön päätös, että hallitus sen lakkauttaa. Täällä aikaisemmassa asiakokonaisuudessa tuotiin ilmi, että nykyinen aikuiskoulutustuki kohdentuisi jotenkin väärin, kun kohtuullisen moni aikuiskoulutustuen saajista on jo korkeasti koulutettu. Mutta on ehkä syytä kuitenkin sen yksilön osalta ajatella niin, että on varmasti parempi, että pystyy opiskelemaan vaikka sen uudenkin korkeakoulututkinnon ja työllistymään, kuin se, että olisi työttömänä sillä ensimmäisellä korkeakoulutut-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

kinnolla. Sehän nimenomaisesti tämän aikuiskoulutustuen idea on ollut, että mahdollistetaan ihmisille myös alalta toiselle vaihtaminen, ja siinä se on toiminut varsin hyvin varsinakin julkisen sektorin ammattiteissa, joissa meillä on krooninen työvoimapula, ja tätä tällä aikuiskoulutustuella on pystytty paikkaamaan. Sen takia on kyllä sääli, että hallitus hyvin toimivan järjestelmän menee lakkauttamaan ja sillä tavalla entisestään pahentaa tiettyjen alojen työvoimapulaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Hiltunen.

15.04 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus jatkaa viime kaudella aloitettua parlamentaarisen jatkuvan oppimisen kehittämistyöryhmän työtä jatkuvan oppimisen kehittämiseksi osaamismerkkein. Toiminta on kuitenkin aika ristiriidassa vapaan sivistystyön kovan, 20,5 miljoonan, leikkauksen kanssa. Sivistysvaliokunnan kuulemisten perusteella leikkaukset ajavat vapaan sivistystyön toimijat ahtaalle, ja todennäköisesti monta pikkupaikkakuntaa lopettaa vapaan sivistystyön toiminnan ja paikkakunnilta loppuvat viimeisetkin koulutuspalvelut.

Näiden vapaan sivistystyön kenttään kuuluvien palvelujärjestäjien toimesta on vastattu pitkälle pienten kuntien sivistyksestä, koulutuksesta ja jatkuvasta oppimisesta, ja nyt uhkana on, ettei palveluja enää voida toteuttaa lainkaan. Esimerkiksi vuonna 2021 vapaan sivistystyön sektorilla toimi 291 oppilaitosta, jotka järjestivät 81 000 koulutusta 1,1 miljoonalle suomalaiselle, eikä kyse siis ole vain vapaa-ajan harrastelusta, tärkeää toki on sekin, vaan myös pitkälle oppivelvollisuuden piiriin kuuluvasta koulutuksesta ja ennen kaikkea juurikin perustaitojen opettamisesta.

Arvoisa ministeri Henriksson, toivoisin, että arvioisitte vielä vapaan sivistystyön leikkauksen kokonaisvaikutuksia ja alueellisen tasa-arvon toteutumista. Osaamismerkkien kehittäminen sinänsä on hyvä ja oikea suunta, mutta jotta merkeille on tulevaisuudessa käyttöä, täytyisi huolehtia palveluiden tarjoajistakin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

15.05 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että jo jonkin aikaa ministeriössä on tehty työtä sen eteen, kuinka harrastuksissa, vapaaehtoistyössä ja vapaassa sivistystyössä hankittua osaamista ja taitoja tunnustetaan ja tunnustetaan. Jatkuvan oppimisen parlamentaarisessa työryhmässä viime kaudella tämä oli yksi näkökulma, joka oli myös esillä. Tällä esityksellä pyritään tuomaan esiin etenkin aikuisten perustaitojen osaamista ja kannustamaan niiden vahvistamiseen. Näitä aikuisten perustaitoja ovat muun muassa luku- ja numeeriset taidot mutta myös digitaidot, ja etenkin ikäihmisillä on ollut iso tarve vahvistaa niitä.

Vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä olisi määritelmä opetuksen ja koulutuksen osaamismerkeistä ja niiden tallentamisesta valtakunnalliseen tietovarantoon sekä säännökset osaamismerkkien arvioinnista. Tavoitteena on tuoda näkyviin aikuisten perustaitojen osaaminen näiden merkkien kautta ja saada se tieto myös säilymään.

Olen itse ollut aikaisemmin kehittämässä tällaisia osaamismerkkejä sekä vapaaehtoistyössä että työssäni. Siinä on pohdittu sitä, miten vapaaehtoistyössä hankittuja taitoja, käytyjä koulutuksia saataisiin sillä tavalla yhteismitallisesti kirjattua ylös, että myös niitä

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

voi sitten esimerkiksi työtä tai opiskelupaikkaa hakiessa ja opintoja hyväksilukiessa huomioida. Näen kyllä, että tällainen osaamismerkkien käyttöönotto nyt vapaan sivistystyön osalta edistää tätä tavoitetta, ja osaamismerkkien käyttöä voi ja tulee laajentaa myös jatkossa. Toki se vaatii uutta byrokratiaa ja hallintoa, ja kun samaan aikaan on esitetty näitä leikkauksia vapaan sivistystyön toimijoille, kyllä se näiden käyttöönotto tietysti haastavaa on. Se on toki vapaaehtoista, mutta kun toivoisi, että olisi niitä resursseja ottaa tällainen hyvä asia käyttöön, niin kyseenalaistan nämä 20 miljoonan euron leikkaukset, jotka vapaaseen sivistystyöhön ovat tulossa. Ne, kuten tässä on useampi jo aiemmissa puheenvuoroissa todennut, ovat myös riskejä pienille oppilaitoksille ja uhkaavat niiden lopettamista. Nämä taas ovat pienillä paikkakunnilla usein mahdollistaneet sen, että opettajalla on mahdollisuuksia tehdä töitä sekä toisen asteen opetuksessa että sitten esimerkiksi kansanopistossa tai kansalaisopistossa. Näistä yhteensä on muodostunut se riittävä työmäärä, jotta sitten opettaja on voinut alueella töitään jatkaa. Ja kuten jo aiemmassa puheenvuorossani kuulutin, toivon, että näitä kokonaisvaikutuksia arvioidaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Eloranta.

15.08 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus jatkaa tämän esityksen osalta edellisen hallituksen aloittamaa jatkuvan oppimisen hankkeen työtä myöskin tämän vapaan sivistystyön kehittämiseksi. Niin kuin edustaja Hopsu tuossa kertoi, todella oli itsekkin mukana tässä jatkuvan oppimisen parlamentaarisessa työryhmässä. Tuon jatkuvan oppimisen hankkeen loppuraportissa todettiin, että vapaan sivistystyön yksi keskeinen osaamisalue on nimenomaan aikuisten perustaitojen parantaminen. Meillä on todella paljon koulutuksessa aliedustettuja ryhmiä, ja tämä vapaa sivistystyö on hyvin tärkeä väylä näille ihmisille saada koulutusta, jotta he sitten työmarkkinoille voivat paremmin kiinnittyä.

No joka tapauksessa tämän hallituksen esityksen tavoitteena on tuoda näkyviin perustaitojen osaamisen vahvistaminen säätämällä mahdolliseksi osaamismerkkien suoritustietojen tallentaminen sinne opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon. Onkin tärkeätä, että vapaan sivistystyön oppilaitoksissa tapahtuva osaamisen kehittäminen ja laajentaminen tehdään näin näkyväksi osaamismerkkien avulla. Se on hyvä, että tuo viime kauden työ tällä tavalla jatkuu. Tämä on tärkeätä pientä kehitystyötä. On kuitenkin erikoista ja ristiriitaista, että samalla hallitus on osoittamassa vapaaseen sivistystyöhön merkittäviä leikkauksia, jotka heikentävät merkittävästi ihmisten mahdollisuuksia osallistua näihin perustaitoja kehittäviin koulutuksiin. Leikkaukset tulevat välttämättä tarkoittamaan kursien määrän vähentämistä, kurssimaksujen nousua ja jopa joidenkin opistojen sulkemista monilta pienemmiltä paikkakunnilta. Hallitus tosiaan leikkaa ensi vuoden talousarvioesityksessään vapaasta sivistystyöstä noin 20 miljoonaa euroa eli noin 10 prosenttia. Tärkeää demokratiatyötä tekeviltä opintokeskuksilta hallitus leikkaa jopa 40 prosenttia valtiontuesta.

No tämä kesäyliopistojen miljoonan euron leikkaus on noin viidennes kesäyliopistojen valtiontuesta. Kesäyliopistot tuovat avoimia korkeakouluopintoja alueille, joilla niitä ei muuten olisi saavutettavissa, mutta leikkaus tulee välttämättä tarkoittamaan tämän alueellisen kattavuuden heikentymistä.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Minä taas jälleen kerran toivon, että hallitus vielä kertaalleen voisi pohtia vapaan sivistystyön leikkauksia, sillä tämä pieni hyöty valtiontalouden tasapainottamisessa voi olla pidemmällä aikavälillä aika paljon haitallisempaa.

Ja vielä kerran haluan muistuttaa hallitusta todellakin koulutuksessa aliedustetuista ryhmistä elikkä näistä ryhmistä, joilla osaaminen on heikkoa tai riittämätöntä työelämän vaatimuksiin. On tosi tärkeää, että heitä kannustetaan hakeutumaan koulutukseen, osallistumaan siihen ja kehittämään osaamistaan. Monilla voi olla ongelmia esimerkiksi perustaidoissa, kuten esimerkiksi digitaidoissa, voi olla lukutaidossa heikkouksia, ei ole ehkä ikinä diagnosoitu vaikka oppimisvaikeuksia, lukivaikeutta. On tosi tärkeää, että heitä autetaan, ja tosiaankin vapaalla sivistystyöllä on juuri tärkeä merkitys näiden ryhmien osaamisen parantamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie poissa. — Edustaja Nikkanen.

15.11 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan osaltani todeta, että hallituksen esitys on hyvä asia. Vapaan sivistystyön ja jatkuvan oppimisen kehittäminen on kannatettavaa, ja kannatan tätä lakialoitetta. Mutta sen lisäksi haluan yhtyä näihin ihmettelyihin, miksi koulutuksen kunnianpalautuksesta paasaava hallitus haluaa kuitenkin koulutuksesta leikata ja nimenomaan vapaasta sivistystyöstä jopa 20 miljoonaa euroa, joka, niin kuin tässä esitetyissä puheenvuoroissakin on useaan kertaan todettu, on merkittävä prosentuaalinen osuus tästä rahoituksesta, jopa 14 prosenttia. Sen lisäksi vielä kesäyliopistojen ja opintokeskusten leikkausten arvellaan olevan jopa noin 40 prosenttia heidän rahoituksestaan. Näillä leikkauksilla siis hallitus on sahaamassa omaa oksaansa sinänsä kunnioitettavan tavoitteensa, koulutuksen kunnianpalautuksen, osalta. Kysynkin ja vetoan opetusministeriin, voisitteko edelleen harkita sitä leikkausta jatkossa. Nimittäin tällä on suuri merkitys erityisesti pienempien kuntien asukkaille.

Sitten sen lisäksi on tämä jo tässäkin salissa useaan otteeseen mainittu aikuiskoulutustuki, enkä malta olla tarttumatta myös siihen. Nimittäin sen säästövaikutukset, niin kuin on useastikin todettu, eivät valtiontaloudelle juurikaan suuria ole, ja kuitenkin se on ollut merkittävä kouluttaja työssäkäyville. Vaikka täällä nyt on aikuiskoulutustukea kritisoitukin siitä, että usein on korkeakoulutettu hankkinut seuraavan korkeakoulututkinnon, niin haluaisin huomauttaa sellaisenkin huomion, että siellä on ollut nimenomaan esimerkiksi luokanopettajia, jotka ovat kouluttautuneet erityisluokanopettajiksi, tai esimerkiksi sosionomien ammattiryhmästä on paljon kouluttautunut väkeä sosiaalityöntekijöiksi. Nämä ovat juuri niitä ammattiryhmiä, joista meillä on valtavan suuri pula hyvinvointialueilla tälläkin hetkellä.

Me ei olla kuultu tässä salissa sitä vaihtoehtoa, mikä aikuiskoulutuksen tilalle tulee. Kun on hyvä, toimiva järjestelmä, jossa on kenties ollut jotain kehitettävää, niin miksei sitä ole lähdetty kehittämään vaan on päätetty lopettaa kokonaan? Nyt me ollaan vähän tietämättömiä, mitä on tulossa tilalle. Toivoisin, että opetusministeri pystyisi antamaan jonkun selvityksen, mitä on tulossa tilalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Razmyar.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

15.14 Nasima Razmyar sd: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaankin tässä esityksessä on varsin hyviä asioita, kuten esimerkiksi osaamismerkkien merkitys. Sitä kautta vahvistetaan meidän osaamista ja ennen kaikkea myöskin jatkuvaa osaamista, mistä täällä tänään ollaan paljon puhuttu, erityisesti aikuisten perustaitoja ja niiden kehittämistä. Me usein ajatellaan osaamista ehkä sieltä elämän alkupäästä, mutta kuten hyvin tiedetään, niin maailma on senkaltaisen, että nimenomaan aikuisten perustaitoja pitää vahvistaa ja ylipäänsä työelämän kannalta jatkuvaa oppimista pitää vahvistaa. Uskon, että meillä on siihen hyvin yhteneväinen kanta.

Kyllä tässä kieltämättä harmittavat ja surettavat nämä valtavat leikkaukset, jotka nyt kohdistuvat vapaaseen sivistystyöhön. Nyt kun näitä kuulemisia ollaan käyty meidän valiokunnissa läpi, niin kyllähän se kritiikki on murskaavaa. Tässähän hajotetaan jotain sellaista, mitä on hirveän vaikea palauttaa takaisin. Itse asiassa puhutaan hyvinkin isoista kysymyksistä, kuten demokratiasta, demokratiakasvatuksesta ja ehkä jopa koko yhteiskunnan ja meidän kaikkien yhtenäisyydestä ja myöskin kohtaamisten merkityksestä, mitä nimenomaan näissä oppilaitoksissa tehdään.

Kuten täällä on sanottu, hallitusohjelmassa valitettavasti nämä leikkaukset ovat hyvin mittavat, 20 miljoonaa, mutta se, mikä tekee tästä hyvin surullisen, on se, että te täysimääräisesti laitate ne voimaan — ei minkäänlaista keskustelua. Ainakin näiden kuulemisten perusteella on hyvin vahva viesti tullut kentältä: ”Me olemme valmiita kehittämään meidän toimintaa. Meidän kanssa olisi pitänyt keskustella, antaa aikaa.” Ehkä sitä kautta olisi voinut muodostua nimenomaan niitä asioita, mitä ehkä hallituksessa ja hallitusohjelmassa haette, mutta sen sijaan saman tien tulevat leikkaukset täysimääräisesti, mikä valitettavasti tulee tarkoittamaan sitä, että nimenomaan henkilöstöä joudutaan irtisanomaan.

Joten kuten tässä, arvoisa ministeri, moni muukin on vedonnut teihin, toivon todella, että ensinnäkin kuulette kenttää, pystytte perumaan nämä hyvin, hyvin rajut leikkaukset ja yhdessä pystytään kehittämään meidän tärkeää vapaata sivistyskenttää, joka on jokaiselle suomalaiselle eri puolilla maata, kehittämään meidän sivistystä, kehittämään meidän osaamista.

Aikuiskoulutustuen osalta aivan yhtä lailla viesti on hyvin karu: sen romuttaminen. Oikeastaan aikuiskoulutustuen lakkauttaminenhan tarkoittaa sen romuttamista, eikä juurikaan vaihtoehtoja ole vielä pöydällä. Pelkään todella, että näiden ihmisten, jotka tällä hetkellä työskentelevät esimerkiksi varhaiskasvatusalalla, opetuslalla, kasvatusalalla, sotealalla, jääminen ja jälleenpalaaminen voi olla myöskin erittäin vaikeaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

15.17 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana vielä tähän aihealueeseen. Tässä on jo useampaan kertaan tämä aikuiskoulutustuki mainittu, mutta haluan vielä nostaa sen merkityksen teollisen murroksen ollessa Suomessa käsillä. Tarvitsemme hyvin paljon erilaista osaamista, mitä meillä ei tällä hetkellä työmarkkinoilla ole, ja tähän aikuiskoulutustuki vastaisi erinomaisesti. Useampi ihminen joutuu tahtomattaan tai omasta tahdostaan työuran aikana opiskelemaan itselleen uuden ammatin tai päivittämään sitä ammattitaitoa vastaamaan tämän hetken tarpeisiin. Tällainen toiminta on omiaan lisäämään sen yksittäisen henkilön mutta myös kaikkien meidän yritysten liiketoimintamahdollisuuksia, ja tämän henkisen pääoman laskeminen rahaksi on vaikeaa. Jos me mietitään innovaatioita, mitä Suomi tarvitsee, niin kaiken sen takana on motivoitunut henkilöstö ja

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

osaaminen. Se on se, millä niitä innovaatioita saadaan, ja nämä aikuiskoulutustuet muun muassa olisivat omiaan näitä meille tuottamaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Ja sitten ministerille lyhyt puheenvuoro. — Olkaapa hyvä.

15.19 Opetusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin itse tästä esityksestä ajattelen näin, että vaikuttaa siltä, että hyvät edustajat, olemme samaa mieltä siitä, että se on hyvä esitys. Aloitetaan siitä. Mielestäni on äärimmäisen tärkeää se, että ihminen pystyy saamaan myös tunnustusta sille osaamiselleen, minkä hän on hankkinut, ja tämä esitys näistä osaamismerkeistä tarkoittaa juuri sitä. Sen takia olen kiitollinen positiivisesta palautteesta siltä osin.

Sitten ymmärrän myös hyvin tämän turhautumisen koskien vapaata sivistystyötä ylipäänsä ja niitä leikkauksia, joita hallitus esittää. Täytyy tässä kuitenkin muistaa, että edelleen hallitus panostaa vapaaseen sivistystyöhön runsaat 168 miljoonaa euroa — eli 168 miljoonaa euroa edelleen panostetaan. Se leikkaus, jota hallitus nyt esittää, on pienempi kuin se alkuperäinen leikkaus, mitä valtiovarainministeriö esitti — se on myös hyvä pitää mielessä. Elikkä tältä osin budjettiriihessä saimme aikaiseksi parannuksen, joka tiesi sitä, että se pieneni. No, hallitus pitää vapaata sivistystyötä edelleen erittäin tärkeänä osana meidän koulutusjärjestelmää. Hallitusohjelman mukaisesti hallituskaudella tunnistetaan vapaan sivistystyön merkitys osaamisen lisäämisessä ja harrastamisessa.

Haluan myös nostaa esille sen, että oppivelvollisten mahdollisuuksia osallistua nivelvaiheen koulutukseen vapaassa sivistystyössä vahvistetaan osoittamalla kolme miljoonaa euroa vuodesta 24 lukien kansanopistojen opistovuosikoulutukseen, jonka aloituspaikkojen määrä täten lähes kaksinkertaistuu. Tämä on positiivinen ja hyvä asia.

Sitten on väistämättä niin, että jotta tässä löydetään ne säästöt, niin hallituksen ajatus on lähtenyt siitä, että aikuisten harrastusmuotoisesta toiminnasta vapaassa sivistystyössä olisi ensisijaisesti haettava ne säästöt. Toki on jokaisen ylläpitäjän, kunnan harkittavana se tapa, jolla nämä leikkaukset toteutetaan. Se antaa tietysti vapaan sivistystyön ylläpitäjille mahdollisuuden itse arvioida ja päättää, kuinka paljon ja missä koulutuksissa opiskelijamaksuja voidaan korottaa.

Viimeiseksi haluan myös muistuttaa siitä, että vapaalla sivistystyöllä on tosi tärkeä rooli myös aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa ja tästä ei leikata yhtään. Samalla vahvistetaan myös ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta yhdellä miljoonalla.

Det vill säga det kommer också en miljon till för integration på svenska.

Tässä lyhykäisyydessään. Itse esitys oli hyvä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Aloitetaan yleiskeskustelu. Ensimmäisenä siellä on Markus Lohi, joka käy esittelemässä. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

15.23 Markus Lohi kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on eriyttää maapohjaan sovellettava veroprosentti yleisestä kiinteistöveroprosentista ja sen vaihteluvälin korottaminen kuntien verotulojen kasvattamiseksi nykyisestä yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälistä, 0,93—2,00 prosentista, 1,30—2,00 prosenttiin. Esitys on osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisia julkista taloutta vahvistavia toimia. Tavoitteena on osana julkisen talouden tasapainottamistavoitteita kasvattaa kiinteistöverokertymää maapohjasta. Kiinteistöverolakiin tehtäisiin myös eräitä vähäisempiä muutoksia.

Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus kasvattaisi kuntien kiinteistöverotuloja 108 miljoonalla eurolla vuoden 2024 tasosta. Hallituksen esityksen mukaan maapohjan alarajan korotuksen johdosta 245 Manner-Suomen kuntaa joutuisi asettamaan maapohjan kiinteistöveroprosentin nykyistä yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeammaksi. Korotus nostaisi maapohjan kiinteistöveron määrää eniten niissä 42 kunnassa, joissa yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 2023 on 0,93. Näissä kunnissa maapohjaan kohdistuva kiinteistövero nousisi 40 prosentilla. Muutoksen euromääräisestä noususta lähes 85 prosenttia kertyisi 15 kunnassa. Vaikutus olisi suurin kunnissa, joissa veronalaista maapohjaa on paljon, se on arvokasta ja nykyinen veroprosentti on matala. Veron nousu kohdistuu voimakkaasti pääkaupunkiseudun ja kehysalueen kuntiin, joissa verotusarvot ovat muuta maata korkeampia.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää perusteltuna rakenteellista muutosta, jossa maapohjan kiinteistöveroprosentti eriytettäisiin yleisestä kiinteistöveroprosentista. Tämä parantaa kuntien mahdollisuuksia hyödyntää kiinteistöveroa muun muassa maankäytön ohjauksen välineenä sekä säädellä verorasituksen jakautumista paikalliset olosuhteet ja verotusarvojen taso huomioiden. Saadun selvityksen ja hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen perusteella valiokunta pitää perusteltuna myös maapohjan kiinteistöveron alarajan korottamista esityksessä ehdotetulla tavalla. Korotus parantaa kuntien taloutta ja vähentää painetta kiristää ansiotuloveroa.

Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 39/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Valiokunta esittää myös yhtä lausumaa eduskunnan hyväksyttäväksi, ja lausumaehdotus kuuluisi seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että maapohjan kiinteistöveron alarajan muutos otetaan huomioon, kun arvioi-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

daan kiinteistöverotuksen arvostamisuudistuksesta aiheutuvien muutoksien kohtuullisuutta kiinteistön omistajille pitkällä aikavälillä.”

Arvoisa puhemies! Tähän mietintöön on jätetty kaksi vastalauseita, joihin palataan varmasti myöhemmin täällä keskustelussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Räsänen, Joona.

15.27 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Käsitlemme todella hallituksen esitystä kiinteistöverotuksen muuttamiseksi. Konkreettisesti kyse on siitä, että nyt maapohjan verotus eriytetään tästä yleisestä kiinteistöveroprosentista ja samalla nyt sitten lainsäätäjä pakolla nostaa maapohjan kiinteistöveron alimpia verokantoja.

Mutta, arvoisa puhemies, yleisesti ottaen, jos käsitlemme kiinteistöveroa, siinä on jo tälläkin hetkellä Suomessa merkittäviä puutteita ja ongelmia, ja tähän liittyy juuri siihen, että kiinteistöjen ja maapohjan arvostustasot ovat monin paikoin kaukana niiden niin sanotusta käyvästä tai markkina-arvosta. Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että arvokiinteistöjä monesti aliverotetaan ja vastaavasti arvoaan menettäneitä kiinteistöjä yliverotetaan. Näin ollen veron kohdentumista ei voi pitää tänäkään päivänä oikeudenmukaisena tai hyvän verotuskäytännön mukaisena.

Näiden todellisten ongelmien vuoksi olisikin ollut perusteltua, että hallitus olisi tuonut jo tämän kyseessä olevan esityksen kanssa samaan aikaan eduskuntaan käsiteltäväksi esityksen kiinteistöjen arvostamisperusteiden uudistamisesta, joka on siis tuloillaan. Tätä arvostamisuudistusta on valmisteltu pitkään ja huolella valtiovarainministeriössä, ja heillä on varmasti valmiudet tuoda tämä nopeastikin eduskunnan käsiteltäväksi. Tämä lisäisi nimenomaisesti järjestelmän oikeudenmukaisuutta, toimivuutta ja legitimitettiä, kun voisimme tarkastella näitä yhtä aikaa. Mahdolliset veroprosentteihin tehtävät muutokset olisikin syytä todella tehdä vasta silloin, kun tämä kiinteistöverotusjärjestelmän kokonaisuudistus on eduskunnan käsittelyssä, koska silloin myös vaikutusarvioinnit kuvaisivat paremmin uudistuksen vaikutuksia kansalaisille.

Yleisesti ottaen se, että kiirehdimme tätä arvostamisuudistusta, on senkin takia tärkeää, koska kiinteistöveron yhteiskunnalliset vaikutukset ovat hyvin laajat. Kiinteistöverohan vaikuttaa niin kuntien verotuloihin, varallisuus- ja tuloeroihin, verotuksen oikeudenmukaisuuteen, asumisen hintaan, asuntorakentamiseen, aluekehitykseen, työpaikkojen sijoittamiseen, työvoiman liikkuvuuteen kuin työllisyyden kautta koko kansantalouteen. Siltäkin osin kyseessä on erittäin keskeinen kokonaisuus, jota ei olisi syytä pilkkoa, niin kuin nyt hallitus on tehnyt, vaan käsitellä nimenomaan kokonaisuutena.

Arvoisa puhemies! Tässä kyseisessä esityksessä on silti perusteltu muutos se, jossa esitetään tämän maapohjan kiinteistöveroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista, ja tätä tuemme kyllä lämpimästi. Mutta sitten nämä muutokset ylä- ja alarajoihin tulisi kuitenkin arvioida ja toteuttaa vasta tämän arvostamisuudistuksen yhteydessä ja silloinkin suhdannetilanne ja muut edellä mainitut näkökohdat huomioiden. Erityisen ongelmaisen tästä hallituksen esityksestä tekee se, että tähän nostaa nyt sitten lainsäätäjän päättämällä pakolla asumisen kustannuksia selvästi eniten nimenomaan niissä kunnissa, joissa asuminen on jo nyt kalleinta ja kohtuuhintaisista asunnoista on pulaa. Jos otetaan esimerkiksi Helsinki, jossa nyt prosentti on tosiaan tällä alarajalla, tai Espoo, jolla silläkin nykyinen prosentti jää sitten uuden alarajan alle, niin veronkorotukset ovat erittäin huomattavat.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

tavia. Ja Helsingistä kerätäänkin lisää arviolta 52 miljoonaa euroa ja Espoosta 18 miljoonaa euroa, eli näistä kahdesta kunnasta kertyy jo lähes kaksi kolmannesta koko tästä tavoitellusta 108 miljoonan euron lisäverokertymästä, joka kunnille siis tulee. Samaan aikaan tämä uudistus ei kuitenkaan tarjoa taloudellista helpotusta niille kunnille, joilla olisi ehkä suurin veronkorotuspaine. Sitten tällainen tilanne, jossa lainsäätäjät aina pakolla puuttuvat asioihin, jotka kuuluvat kunnalliseen itsehallintoon, totta kai myös vähentää kuntien autonomiaa.

Arvoisa puhemies! Yleisesti ottaen totean, että kun näitä muutoksia täällä sitten lainsäädännöllisesti tehdään, niin olisi todella syytä katsoa tämä kokonaisuudistus siinä samassa yhteydessä, koska nyt uhkaa käydä niin, että vaikutukset näiden kahden uudistuksen yhteisvaikutuksesta saattavatkin olla kohtuuttomia.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvatun perusteella teen vastalauseen numero 1 mukaiset pykälämuutosehdotukset 11 §:ään, jossa tämä pakkonosto torjuttaisiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

15.32 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä tosiaankin maapohjan veroprosentti eriytetään yleisestä kiinteistöveroprosentista, ja tämä uudistus on varsin kannatettava. Tämä on hyvä ja kannatettava, ei siinä mitään.

Mutta se ongelma, mikä tässä nyt on, mikä tässä äskeisessäkin puheenvuorossa, edustaja Räsänen puheenvuorossa, tuli ilmi, on se, että samaan aikaan tätä alarajaa nostetaan ylöspäin. Kyseessä on pakkonosto, pakkoveronkiristys, ja mielestäni sellaista ei tulisi tehdä tässä yhteydessä. Tämän myötä valtaosa kunnista joutuu pakosta nostamaan veroprosenttiaan. Näin joutuu tekemään 245, ja kuten kuulimme, tämä kohdistuu erityisesti vaikkapa pääkaupunkiseudulle, missä muutenkin asuminen on hyvin kallista. Tämä asumisen kalteus on iso huoli, ja se, että nostetaan asumisen hintaa, on tässä hyvin ongelmallista, ja siksi tätä pakkoveron korotusta ei tule kannattaa. Meillä asiantuntijakuulemisessa tuolla jaostossa esimerkiksi Omakotiliitto kertoi tästä ison huolensa. Veronmaksajain Keskusliitto ei kannattanut tätä pakkoveron kiristystä, ei niin ikään Kiinteistöliitto, eli aina, kun puhutaan asukkaiden asiasta ja mietitään siltä kantilta, tämä esitys ei ole ollenkaan hyvä tältä osin.

Ja kuten todettu, olisi ollut varsin viisasta odottaa arvostusperusteiden muutosta ja siinä yhteydessä sitten katsoa näitä kiinteistöveron rajoja ja kaiken kaikkiaan niin, että arvostusperusteiden muutoksen tulisi tehdä verojärjestelmää oikeudenmukaisemmaksi, inhimillisemmäksi. Ja aina, kun kiinteistöverosta puhutaan, puhemies, minusta pitää silloin kyllä kuunnella myös sitä asukkaiden ääntä ja arvioida sitä, mikä vaikutus niillä uudistuksilla on nimenomaan asumisen hintaan, jota missään nimessä ei kannata tieteen tahtoen lisätä näinä aikoina, kun ihmisillä ja kotitalouksilla on muutenkin vaikeaa selvitä arjesta.

Tämä tosiaan, kuten sanoin, lisää kustannuksia erityisesti niillä alueilla, missä asuminen on muutenkin kallista, ja kuinka ollakaan, niillä alueilla on myös kohtuuhintaisista kodeista puutetta. Ja ikävä kyllä hallituksen asuntopolitiikkakin toimii nyt siihen suuntaan, että ei näitä kohtuuhintaisia koteja ainakaan lisää rakenneta, vaan päinvastoin vedetään esimerkiksi tätä Ara-tuotantoakin alas.

Puhemies, tähän loppuun: minä kannatan äsken edustaja Räsänen tekemää pykälämuutosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

15.35 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa luvataan, että hallituskaudella ei tehdä kansallisesti sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen kohdistuvia kustannuksia. Kirjaus on käytännössä sama kuin edellisellä hallituksella. Vaikka suurin osa kiinteistöveron veropohjasta on pääkaupunkiseudun ja muiden kasvukeskusten kunnissa, koskee tämä veronkiristys osaltaan myös maatalouden harjoittajia.

Nyt käsittelyssä oleva esitys on ristiriidassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa. Hallituksen esittämällä tavalla toteutuessaan tämä muutos johtaa maatalouden kustannusrasituksen kasvuun. Tässä on yhtä lailla kyse hallituksen paljon puhumista arjen kustannuksista, suomalaisen ruoantuottajan arjesta, jossa harvoin pyhiä onkaan. Korotus on johtamassa verotuksen kiristymiseen myös kunnissa, joissa ei olisi välttämätöntä tarvetta kasvattaa kiinteistöveron kertymää. On selvä, että kunnilla on oltava vapaus määrätä itsenäisesti veroprosentista ilman alarajan nostoa.

Arvoisa puhemies! Tässä samassa yhteydessä on hyvä tuoda esille tarve poistaa maatalouden tuotantorakennukset kiinteistöveron piiristä. Nyt on hyvä hetki uudella hallituksella saattaa tämä asia käsittelyyn ja myönteiseen päätökseen. Onko ministerillä valmius edistää maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöverosta luopumista? Asia on entistään ajankohtaisempi nyt, kun verotuksen tasoa ollaan hallituksen esityksen mukaisesti pakolla korottamassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Sarkkinen.

15.37 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Kiinteistövero on sinänsä hyvä verotuksen keino, sillä se kohdistuu omistamiseen, jota Suomessa verotetaan EU:n keskiarvoa vähemmän. Sitä on myös vaikea vältellä, eikä sillä pitäisi olla merkittäviä haitallisia kannustinvaikutuksia. Nykymuodossaan Suomen kiinteistöverossa on kuitenkin merkittäviä puutteita ja ongelmia. Kiinteistöjen ja maapohjan arvostustasot ovat monin paikoin kaukana niiden käyvästä arvosta. Arvokiinteistöjä monesti aliverotetaan ja vastaavasti arvoaan menettäneitä kiinteistöjä yliverotetaan. Näin ollen veron kohdentumista ei voi pitää täysin tarkoituksenmukaisena.

Näiden ongelmien vuoksi olisikin ollut perusteltua, että hallitus olisi tuonut eduskunnan käsiteltäväksi esityksen kiinteistöjen arvostamisperusteiden uudistamisesta. Ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä esitystä alarajan muutoksesta erillään arvostusuudistuksesta, eikä näiden muutosten yhteisvaikutuksia ole nyt edellytyksiä arvioida.

Arvostusuudistusta, jossa verotukselliset arvostukset saadaan oikeammiksi kuin nyky-mallissa, on valmisteltu pitkään. Muutos voisi lisätä järjestelmän oikeudenmukaisuutta ja toimivuutta. Mahdolliset veroprosentteihin tehtävät muutokset tulisi tehdä vasta tai samassa yhteydessä, kun verotuksellisten arvostusten vinoumat korjataan. Uudistusten yhteisvaikutukset tulisi huolellisesti arvioida myös ihmisten näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Myös kiinteistöveron korotuksen mitoitus ja ajoitus tulee miettiä huolella. Kiinteistövero siirtyy ainakin osittain asumisen kustannuksiin, jotka jo nyt ovat monissa kasvukeskuksissa kestäättömät muun muassa kohtuuhintaisten asuntojen riittämättömän tarjonnan sekä voimakkaasti nousseiden korkojen ja muiden kustannusten vuoksi. Suhdannetilanne ei myöskään juuri nyt ole hyvä erityisesti pääkaupunkiseudun kiinteistöverotusta pakotetusti korottavalle lainsäädännölle. Käsillä oleva esitys nostaa asumisen kustannuksia juuri nyt ja juuri siellä, missä se on valmiiksi kalleinta. Lisäksi hallitus tietoi-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

sesti vaikeuttaa samaan aikaan jo ennestään vaikeaa asumistilannetta leikkaamalla julkista asumistuotantoa ja asumisen tukia.

Esimerkiksi Helsingissä ja Espoossa veronkorotus on huomattava, arviolta 52 ja 18 miljoonaa euroa, eli yhteensä lähes kaksi kolmannesta koko tavoitellusta 108 miljoonan euron lisäverokertymästä kohdentuu Helsinkiin ja Espooseen. Samaan aikaan uudistus ei tarjoa juurikaan taloudellista helpotusta niille kunnille, joilla on suurimmat kuntatalouden haasteet ja kunnallisveron nostopaineet. Muutos ei siis valtakunnan tasolla juurikaan vaikuta kuntatalouden paineita vähentävästi, kun valtaosa lisätuloista kohdistuu vain muutamaaan taloudellisesti vahvaan kuntaan. On myös huomattava, että Helsinki ja Espoo voisivat milloin hyvänsä omalla päätöksellään nostaa kiinteistöveroa, mikäli ne tarvitsevat lisätuloja — siis ilman valtiovallan asettamaa velvoitetta.

Esitys sisältää silti sinällään perustellun muutoksen, jossa esitetään kiinteistöverolakia muutettavaksi siten, että maapohjan kiinteistöveroprosentti eriytettäisiin yleisestä kiinteistöveroprosentista. Muutokset ylä- ja alarajoihin tulisi kuitenkin arvioida ja toteuttaa vasta arvostamisuudistuksen yhteydessä ja silloinkin suhdannetilanne ja muut edellä mainitut näkökohdat ja muutosten yhteisvaikutukset huomioiden.

Arvoisa puhemies! Mikäli verotuksen painopistettä siirretään Suomessa yhä enemmän kiinteistöveroihin, tulisi vakavaa huomiota kiinnittää sen vaikutuksen segregaation torjunnan edellytyksiin. Verotuksen painopisteen siirtäminen kiinteistöveroihin ei saa johtaa kuntien väliseen ja kuntien sisäiseen väestöryhmien segregaation lisääntymiseen tai asu-
miskustannusten kestävämmään nousuun.

Arvoisa puhemies! Kannatan myös edustaja Räsäsen esittämää pykälämuutosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

15.41 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen yhtenä keskeisimmistä ja tärkeimmistä tavoitteista on julkisen talouden vahvistaminen. Nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys kiinteistöveron alarajan nostamisesta onkin varsin oivallinen osakeino julkisen talouden alijäämän korjaamiseksi. Julkista taloutta vahvistettaessa tärkeintä on järkevän kokonaisuuden löytäminen, ja painopisteen tuleekin olla kiinteistöveron kaltaisissa veroissa, joiden käyttäytymisvaikutukset ovat moniin muihin veroihin, kuten ansiotuloveroon, nähden vähemmän haitallisia.

Hallitus esittää, että maapohjan kiinteistöveroprosentti eriytettäisiin yleisestä kiinteistöveroprosentista ja kiinteistöveron alarajaa korotettaisiin nykyisestä 0,93 prosentista 1,3 prosenttiin. Tämän uudistuksen tavoitteena on osana hallituksen julkisen talouden tasapainottamistavoitteita kasvattaa kiinteistöverokertymää. Toimenpide kerryttäisikin kuntien kiinteistöverotuloja yhteensä 108 miljoonalla eurolla niissä kunnissa, joissa yleinen kiinteistöveroprosentti on nykyisin uutta 1,3 prosentin alarajaa matalampi.

Arvoisa puhemies! Kiinteistöveroa pidetään yleisesti parhaana paikallistasolle sopivana verona. Se tuottaa kunnille verotuloja vakaasti ja ennustettavasti, minkä lisäksi sen veropohja on liikkumaton muutoin globaalissa verokilpailutilanteessa. Näiden piirteiden ohella kiinteistövero täydentää muuta verojärjestelmää ja täten keventää osaltaan painotusta muuhun verotukseen, kuten vaikkapa ansiotuloveroon. Kiinteistöveroa onkin taloustieteilijöiden keskuudessa pidetty erityisen suosittuna, ja sitä ollaan monesti kuvattu vähemmän vääristävänä muiden verojen rinnalla. [Keskustan ryhmästä: Höpö höpö!]

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Arvoisa rouva puhemies! Kun kansainvälisesti vertailee, on kiinteistöveroprosentti Suomessa vielä näiden korotustenkin jälkeen yhä melko matalalla tasolla, ja useissa kansainvälisten järjestöjen arvioissa ollaankin suositeltu kiinteistöveron osuuden lisäämistä. Suomessa on siis aiemmin ollut muihin maihin nähden poikkeuksellisen matala kiinteistöveroprosentti, ja nyt esitettyjen korotusten myötä se tulisi hiukan nousemaan mutta olemaan yhä edelleen kuitenkin kohtuullisen matalalla tasolla.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän jokseenkin erikoisena sitä seikkaa, että tämäkään hallituksen esitys julkisen talouden vahvistamiseksi ei näytä tässä salissa kaikille kelpaavan. On totta, että asumiskustannuksiin on viime vuosien aikana tullut nousupainetta monesta suunnasta, mutta haluaisinkin muistuttaa teitä: kiinteistöverotuksen korotuksen vastapainona kunnat voivat vastaavasti laskea omaa kunnallisveroa, eli mikään pakko pelkästään veronkorotuksiin ei ole ryhtyä. Tämä verotuksen kompensatio kuntaveroa alentamalla oltaisiin voitu tehdä täysimääräisesti myös Espoossa. Näin ei tehty. Sitä vastaan äänesti muun muassa SDP siellä — tiedoksi.

Kunnallisveron osuus kuntien tuloista on yhä jatkossakin varsin merkittävä, ja vastaisuudessa kunnilla olisi tämänkin hallituksen esityksen myötä mahdollisuus ansiotuloverotuksen keventämiseen ja kiinteistöverotuksen kiristämiseen maapohjaan painottuen, jolloin kannusteet työntekoon vahvistuisivat, ilman että rakennusinvestointien kannusteet heikkenevät. Kiinteistövero ei siis aiheuta niin haitallisia kannustinvaikutuksia rakennusinvestointeihin, tai työn tarjontaan toisin kuin kuntien tuloverotus. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

15.44 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä turhauttavaa, onhan tämä turhauttavaa, että hallitus tässä tilanteessa aikoo kiristää lukuisien suomalaisten kiinteistöverotusta. Täytyy kysyä, onko verottaminen jonkinlainen tämän oikeistohallituksen salainen pahe, joka nyt tällä tavalla heti tulee tässä syyskauden alussa julki, kun suomalaisten kiinteistöverotusta tosiaan kiristetään. Me tiedämme, ja tekin, täällä lehtereillä olevat nuoret, tiedätte, että lukuisat suomalaiset ovat kamppailleet ja kamppailevat kohonneiden elinkustannusten kanssa. Samaan aikaan hallitus myöskin esimerkiksi aikoo leikata rajusti lapsiperheiltä, aikoo leikata asumistukea. Nämä kohdistuvat samoihin ihmisiin, joihin tämä kiinteistöveron korotus.

Mieleen tulee Petteri Orpon sanat vuodelta 20, kolmen vuoden takaa. Hän sanoi näin: ”Itku tulee kuulumaan monista suomalaisista kodeista tämän syksyn aikana.” Nämä sanat näyttävät nyt osoittautuneen profeetallisiksi. Kyllä monet suomalaiset ovat nyt hyvin huolissaan siitä, miten heille käy: Miten elätän perheeni? Miten tulen toimeen, kun hallitus samaan aikaan leikkaa ja samaan aikaan tekee tällaisen veronkorotuksen?

On outoa, että hallitus tosiaan tässä tiukassa tilanteessa aikoo kiristää verotusta tuhansilta suomalaisilta, jotka asuvat esimerkiksi pientaloissa. Hallitus siis esittää kiinteistöverotukseen 108 miljoonan euron kiristystä. Esitetty korotus tulee iskemään ikävästi suomalaisiin. Keskustan vastalauseessa todetaan, että hallitus toteuttaa tämän korottamalla maapohjan kiinteistöveroprosentin alarajaa 1,30 prosenttiin nykyisestä 0,93 prosentista. Alarajan korotuksen johdosta 245 Manner-Suomen kuntaa joutuu korottamaan maapohjan kiinteistöveroprosenttia ja keräämään siis lisää kiinteistöverotuloja.

Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä on todellakin syytä nyt kysyä, miksi Orpon hallitus tällä tavalla pakottaa — pakottaa — kunnat nostamaan kiinteistöveroaan. En usko,

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

että tämäkään hallitus kuvittelee, että suomalaiset tässä tilanteessa, vaikka me tiedämme, että taloutta pitää tasapainottaa, ilomielin ottaisivat vastaan tällaisen veronkorotuksen. Kyllä katson, että hallituksen olisi viimeistään nyt aika ottaa niin sanotusti järki käteen ja perua tämä korotus ja toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistaminen sillä tavalla, että kenenkään verotusta ei kiristetä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Harjanne.

15.47 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Olen täällä salissa useaan otteeseen kritisoinut hallitusta veropolitiikan nahjustelusta, heikosta veropolitiikasta ja rohkeuden puutteesta verotuksen uudistamisessa, mutta tässä ajattelin itse asiassa todeta, että tässä on poikkeus: hallituksella on hyvä esitys siitä, että maapohjan kiinteistövero eriytetään — sitä on ihan perusteltua nostaakin. Jos ajatellaan, niin maapohjan arvohan tulee siitä, että ikään kuin sen arvonnousu on helposti ansiotonta, eli se liittyy siihen, mitä siinä ympärillä muu yhteiskunta tekee. Eli tämä on hyvin perusteltu vero syistä, jotka nyt poistunut edustaja Bergbomkin tuossa totesi siitä, minkä takia taloustieteilijät tästä verosta tykkäävät. Se on oikeudenmukainen myös siinä suhteessa, että tähän on käytännössä siis varallisuuden verottamista ja vieläpä niin, että siinä verotetaan sentyyppistä varallisuutta, jonka arvonnousu tai arvo itsessään ei välttämättä ole omaa ansiota. Täytyy todeta, että on ilo kuulla, että esitetään jotain, jota argumentoidaan taloustieteilijöiden ja taloustieteen argumenteilla. Toivoisin, että tätä näkisi hallitukselta enemmänkin suhteessa veropolitiikkaan, kaikkien muuhun linjaan vastaavalla tavalla, voitaisiin ehkä höristellä korvia sinne ekonomistien suuntaan ja katsoa, miten sillä veropolitiikalla tehtäisiin samaan aikaan julkisen talouden sopeuttamista, reilun siirtymän, kestävä siirtymän vauhdittamista ja talouden uudistamista. On hyvä, että edes tällainen on, mutta toivottavasti sitten lisääkin vastaavia esityksiä tässä nähdään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Viljanen poissa. — Edustaja Mehtälä.

15.49 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää kiinteistöverolain muuttamista siten, että maapohjan kiinteistöveroprosentti eriytettäisiin yleisestä kiinteistöveroprosentista ja sen alarajaa nostettaisiin 1,3 prosenttiin ylärajan ollessa 2 prosenttia. Kiinteistöveroa suoritetaan rakennuksista ja maapohjasta siihen kuntaan, jonka alueella kiinteistö sijaitsee. Arvoisa puhemies, kuinka tämä sopii siihen ajatukseen, että hallitusohjelmassa hallitus lupasi olla nostamatta arjen kustannuksia maatalouden osalta?

Maatalousrakennusten osalta oli väliaikainen kiinteistöveron verotuki voimassa vuonna 2022. Arvoisa puhemies, nyt olisi hyvä huomioida pysyvästi maatalousrakennuksien kiinteistöveron poisto, koska maatilat eivät saa kiinteistöveron maksusta sitä hyötyä, mitä kaava-alueilla, kaupungeissa, muun muassa teollisuuskylissä olevat eri alan yritykset saavat. Entinen katumaksu, siis kiinteistövero, luotiin alun perin pitämään katuja kunnossa: talviauraus, hiekoitus, asvaltointi, valaistus ja niin edelleen. Nykyään maatilat joutuvat itse omalla kustannuksellaan pitämään kunnossa kylätiet, jotka johtavat yrityksen toimipaikkaan. Toiseksi kiinteistöveron poisto kohdistuisi juuri investoineisiin nuoriin tuottajiin, jotka ovat taloudellisesti vaikeuksissa pääomavaltaisen alan, heikkojen tuottajahintojen sekä viivästyneitten tukimaksujen vuoksi.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

Arvoisa puhemies! Ehdotan, että hallitus vakavasti harkitsee kiinteistöveron poistoa maatalousrakennusten osalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie.

15.51 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme tosiaan kiinteistöverolain muuttamista, ja tässä on kyse siitä, että hallitus esittää alarajaan muutoksia. Vaihteluvälin, joka nykyään on 0,93—2 prosenttia, alaraja korottuu 1,3:een, ja yläraja 2 siis jää edelleen voimaan. Samalla kiinteistöverolakiin tehdään muitakin muutoksia.

Tämä maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus kasvattaisi kuntien kiinteistöverotuloja 108 miljoonalla eurolla vuoden 24 tasossa. Hallituksen esityksen mukaan maapohjan alarajan korotuksen johdosta 245 Manner-Suomen kuntaa joutuisi asettamaan maapohjan kiinteistöveroprosentin nykyistä yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeammaksi eli korottamaan sen alarajamuutoksen myötä. Korotus nostaisi maapohjan kiinteistöveron määrää eniten niissä 42 kunnassa, joissa yleinen kiinteistöveroprosentti vuonna 23 on ollut 0,93 eli nykyisen kiinteistöveroprosentin alarajalla. Näissä kunnissa maapohjaan kohdistuva kiinteistövero nousisi 40 prosentilla. Muutoksen euromääräisestä noususta lähes 85 prosenttia kertyisi 15 kunnasta. Vaikutus olisi suurin kunnissa, joissa veronalaista maapohjaa on paljon, se on arvokasta ja nykyinen veroprosentti on matala. Veron nousu kohdistuu voimakkaasti siis muun muassa pääkaupunkiseudun ja kehysalueen kuntiin, joissa verotusarvot ovat muuta maata korkeampia.

Kiinteistövero on tosiaan keskeinen veromuoto ja eurojen lähde kunnille, ja se tuottaa verotuloja vakaasti ja ennustettavasti. Valtuuston päätökset kun tehdään marraskuussa seuraaville vuosille, niin pystytään rekistereitten kautta laskemaan aika tarkastikin, mikä se kiinteistöveron tuotto on. Se siis täydentää muuta verotusjärjestelmää ja keventää osaltaan muuhun verotukseen, erityisesti tuloverotukseen, kohdistuvia paineita.

Valiokunta piti perusteltuna rakenteellista muutosta, jossa tämä maapohjan kiinteistöveroprosentti eriyttäisiin yleisestä kiinteistöveroprosentista. Tämä parantaisi kuntien mahdollisuuksia hyödyntää kiinteistöveroa muun muassa maankäytön ohjauksen välineenä sekä säädellä verorasituksen jakautumista paikalliset olosuhteet ja verotusarvojen taso huomioiden — täytyy muistaa, että valtuustot tekevät sitten ne päätökset, ollaanko siellä alarajan tuntumassa vai keskivälissä vai ylärajan tuntumassa. Sinänsä tämä on tässä tilanteessa myöskin yksi mahdollinen lisätulonlähde kunnille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja edustaja Lohi edelleen.

15.54 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa valtaosa asiantuntijoista kannatti sitä, että maapohjan kiinteistöveroprosentti eriytetään. Mutta vastaavasti valtaosa asiantuntijoista vastusti sitä, että pakotetaan kuntia nostamaan maapohjan veroa, niin kuin hallituksen esityksessä esitetään. Silti hallitus vie tätä esitystä eteenpäin.

Keskusta jakaa hallituksen näkemyksen siitä, että maapohjan kiinteistöveroprosentti voidaan sinänsä eriyttää yleisestä kiinteistöveroprosentista, jota siis nykyään sovelletaan sekä maapohjaan että siellä oleviin rakennuksiin. Näin kunnat voisivat jatkossa itse itsenäisesti asettaa erilliset veroprosentit maapohjaisista rakennuksista. Keskusta ei kuitenkaan hyväksy sitä, että tässä yhteydessä maapohjaan kohdistuva kiinteistöveroprosentin

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

alaraja pakotetaan hallituksen toimesta. Ja esitän tälle viisi perustetta, miksi näin ei pitäisi tehdä.

Ensinnäkin, tästä hyötyvät tosiasiaassa vain erittäin harvat kunnat. Kuten täällä on todettu, valtaosinhan, noin 70 prosenttia, euromääräiset hyödyt menevät kahteen kuntaan: Helsinkiin ja Espooseen. Ja nämä kunnat itse ovat sanoneet, että eivät he tätä tarvitsisi.

Toiseksi, tässä on juuri se, että ne kunnat, jotka eivät tätä tarvitse, hyötyvät tästä mutta ne kunnat, jotka tarvitsisivat juuri nyt rahaa, eivät hyödy tästä mitenkään, kun niillä on jo yleinen kiinteistöveroprosentti korkeampi kuin tämä alaraja.

Kolmanneksi, jos sitten kunnat tekevät niin kuin siellä osittain on aiottu, että vastaavalla summalla sitten alennetaan kunnallisveroa, niin eihän julkinen talous siitä parane kokonaisuutena yhtään, kun tämän hallituksen esityksen tarkoitus on parantaa 108 miljoonalla julkista taloutta. Mutta jos kunnat reagoivatkin niin, että kun ne joutuvat nostamaan pakosta, haluamattaan sitä maapohjan kiinteistöveroa, niin vastaavalla rahasummalla katsotaan, minkä verran se tekee kunnallisveroprosenttiin, niin eihän julkinen talous siitä parane, koska tämä kohdistuu nimenomaan niihin kuntiin, jotka kykenevät tekemään tämän valinnan.

Neljänneksi, tämän seurauksena saattaa käydä niin, että veroprosentit kunnissa erkaantuvat entisestään. Jo tällä hetkellä kuntaveroprosenttien ero on 6,5 prosenttiyksikköä. Sehän tarkoittaa sitä, että asuinpaikasta riippuen suomalainen ihminen maksaa palkastaan 6,5 prosenttiyksikköä enemmän tai vähemmän veroja. Sehän on valtava ero. Nyt hallituksen pitäisi mieluummin keskittyä siihen, miten tätä eroa voitaisiin kuroa kiinni, etteivät ihmiset joudu epätasa-arvoiseen asemaan sen pohjalta, missä päin Suomea he asuvat, mutta nyt tätä ollaankin eriyttämässä ja viemässä toiseen suuntaan.

Ja viides, ehkä melkeinpä tärkeimpiä perusteita, josta ansiokkaasti edustaja Aittakumpu täällä puhui, on se, että juuri nyt asumisen kustannukset ihmisillä nousevat poikkeuksellisen nopeasti. Asuntovelan korot ovat nousseet, rakentamisen kustannukset ovat nousseet, yleinen kustannustaso nousee, ja samaan aikaan hallitus leikkaa asumistukia. Ja nyt juuri sinne, missä asumistuen leikkaus tuntuu kaikista eniten eli pääkaupunkiseudulla, jossa on kalliit asumiset, kohdistuu tämä kiinteistöveron nosto, joka varmuudella tulee vuokra-asumiseenkin menemään, niin kuin asiantuntijakuulemisissa valiokunnassa on todettu. Ja sen takia tämä tulee ihmisten arjen kustannuksia lisäämään ja ahdinkoa syventämään jälleen yhtä kautta. Ja kun puhutaan, että sosiaaliturvaleikkaukset ja yleensäkin leikkaukset, kun julkista taloutta tasapainotetaan, eivät saisi kohdistua yksin ja samoihin ihmisiin, niin tämä on omiaan lisäämään nimenomaan sitä, että niiden ahdinko, jotka joutuvat muutoinkin ahdinkoon, syvenee tämän esityksen kautta, kun asumisen kustannukset tulevat kasvamaan pääkaupunkiseudulla.

Siksi, arvoisa puhemies, keskusta on jättänyt tästä vastalauseen, ja teen muutosesityksen, joka sisältyy vastalauseeseen numero 2. ”Edellä olevan perusteella siis ehdotamme, että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 11 §:n ehdotettu uusi 4 momentti muutetaan seuraavasti: maapohjan yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi määrätään vähintään 0,93 ja enintään 2,00.” Tämä on siis muutosesitys, joka sisältyy vastalause kakkoseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Kallio.

16.00 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä joissain puheenvuoroissa on nyt käynyt hyvin ilmi, miten maatalous- ja maaseutumyönteinen hallitus on, eli ei ole, jos joku

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

ei satu ymmärtämään sarkasmia. Tulee mieleen vanhat piirrossarjat, joissa metsästäjä sitoo saaliinsa aseensa piippuun. Siitä maalista ei pysty ohiampumaan huonompikaan metsästäjää. Sokeakin osuu, jos ase vain sattuu olemaan oikein päin. Ilmeisesti hallitusohjelma onkin niin sanotusti valikoivasti viitteellinen: niitä lyödään, jotka eivät pysty puolustautumaan. Maaseudulla kiinteistöverolle ei saa vastinetta käytännössä lainkaan. Kyseessä on puhdas tulonsiirto taajamamerkin takaa taajamiin, erityisesti kaupunkieihin. Hallitus tarjoaa karua arkea suomalaiselle ruoantuottajalle.

Kannatan edustaja Lohen tekemää esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Viitanen.

16.01 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Halusin vielä pyytää puheenvuoron siksi, että täällä joissain puheenvuoroissa korostettiin, kuinka hirvittävän hyvä kohde tämä kiinteistövero on kunnille, ja varmasti näin on, ja kyllä minäkin niitä asiantuntijoita, ekonomisteja olen kuunnellut, jotka pitävät kovasti kiinteistöverosta verona. Mutta sanon kyllä sen, että aina kun puhutaan kiinteistöverosta, täytyy muistaa myös se kolikon toinen puoli eli se, että se myös nostaa asumisen kustannuksia. Ja tässä ajassa, näinä aikoina, kun viime vuosina suomalaiset ihmiset ovat kyllä kovia kokeneet, elinkustannukset ovat koko ajan nousseet, en kyllä katso hyvällä, että sitten väen vängällä ja vieläpä pakolla valtion toimesta pakotetaan kuntia nostamaan kiinteistöveroja ja sitä kautta asumisen kustannuksia. Tämä on pakkoveronkorotus. Nimenomaan haluaisin, että tätä tässä tilanteessa peilattaisiin myös sen asukkaan, sen ihmisen elämäntilanteen näkökulmasta kaiken kaikkiaan.

Tämä on sinänsä vähän hassua, koska viime viikolla, puhemies, täällä keskustelimme toisesta pakkoveronkiristyksestä. Se oli tietenkin se, että hallitus päätti poistaa ensiasunnon ostajien, nuorten ihmisten, varainsiirtoverottomuuden eli teki tällaisen veronkiristuksen nuorille ihmisille. Ja nyt sitten tässä tehdään vielä pakkoveronkiristys. Siksipä hieman ihmettelen tätä oikeistohallituksen intoa nostaa ja korottaa veroja tietyissä asioissa, asumisen kustannusten ja nuorten ihmisten asumisen hankinnan veroja, ja sitä en pidä oikeana suuntana. Annettakoon tässäkin kunnille, kuntapäätäjille harkintavalta, eikä pitäisi tehdä tätä pakkonostoa valtion käsin. Ja mitä tulee sitten kuntien talouteen, niin siitä toki kannattaa kantaa huolta. Mutta esimerkiksi nämä pelkät leikkauksethan, mitä hallitus tekee ihmisten sosiaaliturvaan, jo maksavat kuntatalouden lisääntyvinä toimeentulotukimenoina semmoisen 100 miljoonaa. Eli tässä voidaan monin eri tavoin miettiä tätä kuntatalouden kokonaisuutta kaiken kaikkiaan, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

16.03 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua, ja nostan esille vain sen, että tässähän on osa kokonaisuudistuksesta. Se toinen puoli uudistuksesta on tulossa myöhemmin, ja siihen pohjautuu myöskin valiokunnan lausumaehdotus, joka haluaa nostaa esille sen seikan, että tämä muutos otetaan huomioon, kun katsotaan tätä kokonaisuudistuksesta aiheutuvaa muutosta ja sen kohtuullisuutta pitkällä aikavälillä. Taloustieteellisesti tämä hallituksen esitys on hyvä, ja tätä on kannatettu myöskin valiokuntakuulemisissa.

Sitten kun täällä keskusteluissa on pohdittu maatalouskiinteistöjen asemaa, niin taisi olla siten, jos oikein muistan, että covid-19-pandemian aikana oli mahdollista tehdä tällai-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

sia poikkeavia mekanismeja. Tämä mahdollisuus on nyt poistunut, mitä edustaja Mäenpääkin aikoinaan silloin esitti, ja hänen ehdotuksestaan se taisi tulla. Joten tätä emme voi kannattaa, koska se ei ole enää sallittua.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten sekä yleissopimukseen liittyvän teollisuustyöntekijöitä kuljettavia aluksia koskevan kansainvälisen turvallisuussäännösten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 10/2023 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 2/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 2/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, ja siellä ensimmäisenä edustaja Furuholm.

Keskustelu

16.05 Timo Furuholm vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut mietinnön hallituksen esityksestä 10/2023. Valiokunnan mietintö asiassa on yksimielinen. Siinä esitetään, että eduskunta hyväksyy Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa vuonna 2022 tehdyn teollisuustyöntekijöitä kuljettavia aluksia koskevan kansainvälisen turvallisuussäännösten. Turvallisuussäännöstö saatetaan voimaan ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn yleissopimuksen liitteeseen tehdyillä muutoksilla. Tämän lisäksi esitetään, että eduskunta hyväksyy lain lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Turvallisuussäännöstö sisältää keskeiset teollisuustyöntekijöitä kuljettavia aluksia koskevat turvallisuusvaatimukset merellä tapahtuvassa niin sanotussa offshore-toiminnassa, kuten merituulivoimaloiden rakentamisessa ja huoltotoiminnassa sekä öljynporaustoiminnassa, joissa tarvitaan runsaasti ammattitaitoisia henkilöstöä.

Mietinnössä esitetään myös aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettuun lakiin muutoksia, jotka koskevat teollisuustyöntekijöiden kuljettamista sellaisilla matkoilla ja sellaisilla aluksilla, jotka eivät kuulu turvallisuussäännösten soveltamisalaan mutta joista on tarpeellista säätää kansallisesti.

Yleissopimuksen liitteen muutos ja turvallisuussäännöstö tulevat kansainvälisesti voimaan 1.7.2024. Suomen osalta esitetään, että säännöstö tulee voimaan 1.7.2024. Lakisäännösten voimaantulo on myös pääsääntöisesti — no, tässä on nyt virhe — 1.7.2024. Valiokunta on tehnyt joitain lakitekniisiä muutoksia toiseen lakiehdotukseen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Viitala.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

16.07 **Juha Viitala sd:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi on riippuvainen sujuvasta meriliikenteestä sekä merellä tapahtuvista toiminnoista, ja turvallisuus onkin tärkeintä niin meriolosuhteissa kuin muuallakin työelämässä. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa vuonna 22 tehdyn teollisuustyöntekijöitä kuljettavia aluksia koskevan kansainvälisen turvallisuussäännösten sekä lain lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Suomen merialueelle on suunniteltu mittavia merituulivoimahankkeita, ja niiden myötä merellä tapahtuvat erilaiset asennustoimintoihin liittyvät työt ja henkilökuljetukset tulevat lisääntymään haastavissa olosuhteissa. Näitä asennustöitä tehdään toivottavasti useita vuosia myös tästä päivästä eteenpäin.

Turvallisuussäännöstö sisältää keskeiset teollisuustyöntekijöitä kuljettavia aluksia koskevat turvallisuusvaatimukset. Valiokunnan mietinnön sisältö on mielestäni kannatettava ja ajankuvaan peilaten oikein tarpeellinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 10/2023 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 17/2023 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 2/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua, edustaja Peltonen.

Keskustelu

16.09 **Eemeli Peltonen sd:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain muuttamisesta on edennyt nyt ensimmäiseen käsittelyyn tänne eduskunnan suureen saliin. Aiemmin tämän hallituksen esityksen lähetekeskustelussa tuotiin vahvasti esiin tarve kehittää siviilipalveluslakia myös tätä nyt käsillä olevaa hallituksen esitystä laajemmin. Tämän painokkaan toiveen olin tässä lähetekeskustelussa kuulevinani yli hallitus—oppositio-rajojen eli molemmin puolin tätä salia.

Olinkin hyvin tyytyväinen, kun luin tätä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintöä, jossa valiokunta yhtyi tähän lähetekeskustelussa esiin nostettuun tahtotilaan siviilipalveluksen kehittämiseksi. Mietinnössähän todettiin: ”Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että siviilipalvelusjärjestelmää kehitetään tarkoituksenmukaisemmaksi hallitusohjelman mukaisesti parlamentaarisen työryhmän raporttia hyödyntäen ja kytkemällä palvelus nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin.” Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön mukaan myöskin asiantuntijakuulemisissa oli tullut esille

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

tämä tarve kehittää siviilipalvelusjärjestelmää nykyistä paremmin huomioimaan Suomen kansalliset kokonaisturvallisuuden tarpeet ja tukemaan niitä.

Toivonkin, että nyt kun eduskunta kohtuullisen ripeällä aikataululla saa tämän hallituksen esityksen mukaisen muutoksen siviilipalveluksen suorittamiseen hyväksytyjen palvelupaikkojen laajentamisesta käsiteltyä ja osaksi lainsäädäntöä, niin voisimme siirtyä tarkastelemaan tätä siviilipalveluksen laajempaa kehittämistä siinä hyvässä parlamentaarisessa hengessä, joka täällä salissa on jo useammallakin vaalikaudella esiin noussut, myös tällä alkaneella kaudella.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 17/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 16/2023 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 1/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua, ja siellä ensimmäisenä edustaja Simula.

Keskustelu

16.11 Jenna Simula ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut mietintönsä eduskunnalle hallituksen esityksestä laiksi metsätalouden määräaikaaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta. Valiokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Hallituksen esityksessä ehdotettiin muutettavaksi lakia siten, että säännöksissä otettaisiin huomioon uusi, vuoden 2023 loppupuolella annettava vähämerkityksistä tukea koskeva Euroopan unionin säädös. Ehdotus liittyy taimikon ja nuoren metsän hoidon tukeen. Lisäksi esityksessä ehdotettiin ympäristötukisopimusta koskevien neuvotteluiden pöytäkirjaan merkittävien tietojen säännösmuutosta ja ehdotettiin lisättäväksi säännös rahoitushaun alkamisen ajankohdasta. Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki eli tunnetuin Kemera-laki on voimassa tämän vuoden loppuun. Metsätalouden kannustejärjestelmää koskeva laki hyväksyttiin eduskunnassa syksyllä 2022, ja se tulee voimaan ensi vuoden alusta, korvaten siis Kemera-lain.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnitti huomiota uuden tukijärjestelmän mahdollisimman sujuvaan siirtymään. Tammi—helmikuussa 2024 jätettävien rahoitushakemusten muoto on paperinen, kunnes sähköiset palvelut saadaan käyttöön. Suomen metsäkeskuk-

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

sen tehtävänä on antaa tarpeellinen neuvonta ja toimia tukiviranomaistahona tässä taitoskoddassa. Valiokunta katsoo, että hakemusten käsittelyajat eivät uuteen tukijärjestelmään siirtymisen myötä saa muodostua kohtuuttoman pitkiksi. Suomen metsäkeskus on ilmoittanut, että se on varautunut käsittelemään ensimmäisenä taimikon ja nuoren metsän hoidon sekä terveyslannoituksen tukihakemuksia ja maksamaan tukia heti rahoitushaun aukeamisesta 1.3.2024 alkaen.

Lopuksi haluan vielä kiittää maa- ja metsätalousvaliokunnan jäseniä asian sujuvasta käsittelystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Elo.

16.13 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on tosiaan sinänsä teknisluonteinen ja sellaisenaan hyväksyttävä. On tärkeää, että sujuva siirtymä uuteen tukijärjestelmään varmistetaan, kuten valiokunnan puheenjohtaja tässä edellä kuvasi.

Haluan kuitenkin todeta sen valiokunnan saamissa lausunnoissa esiin nostetun asian, että tässä yhteydessä olisi ollut mahdollista kehittää myös metsätalouden kannustejärjestelmää itseään. Ensi vuoden alussa voimaan tulevassa uudessa kannustejärjestelmässä, jota tämä laki koskee, olisi ollut mahdollista ja myös tarpeellista edistää nyt aiottua selvästi enemmän sekapuustoisuuden lisäämistä ja luonnonhoitoa Suomen metsissä. Uudenlaisille taloudellisille kannusteille lehtipuuston suurempaan säästämiseen taimikonhoidossa olisi selkeä tarve, samoin uudenlaisten taloudellisten kannusteiden kehittämiseksi yksityismetsänomistajille rehevien suometsien hoidossa maaperän ilmastopäästöjen ja haitallisten vesistöpäästöjen vähentämiseksi.

Valtion metsien inventointitulosten mukaan lehtisekapuustoisten metsien osuus kasvoi Suomessa 1990-luvulla, mutta toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa, osuus ei ole 2000-luvulla enää lisääntynyt. Tutkimusten mukaan lehtisekapuustoisuuden edistämällä on merkittävä rooli sekä ilmastomuutokseen sopeutumisessa että luontokadon pysäyttämisessä. Metsäluonnon hoitoon, esimerkiksi lähteiden ja muiden pienvesien sekä kosteikkojen kunnostukseen ja ennallistamiseen sekä lehtometsien ja paahderinteiden hoitoon, on kestävän metsätalouden rahoituslain tukijärjestelmän kautta investoitu koko maassa vuosittain vain 0,5—1 miljoonaa euroa, eikä uusi kannustejärjestelmä tule tilannetta olennaisesti muuttamaan. Tutkimusten mukaan tällaiset toimet olisivat kuitenkin avainasemassa ja myös erityyppäin kustannustehokkaita metsäluonnon monimuotoisuuden heikentymisen pysäyttämisessä. Metsätalouden kannustejärjestelmää tulisi uudistaa myös siten, ettei se suosi yhtä metsänkäsittelymenetelmää vaan myös jatkuvaa kasvatusta.

Arvoisa puheenjohtaja! Olisi toivonut, että hallitus olisi toimillaan vahvistamassa nyt metsäluonnon monimuotoisuutta, kun tiedossa on se, että luonnoltaan monimuotoiset metsät kestävät paremmin sään ääri-ilmiöitä ja ilmastomuutoksen tuomia tuholaisia ja muita riskejä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 16/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 47/2023 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2023 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 1/2023 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 13/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 25.10.2023 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.17.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen